

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA PODNIKATELSKÁ

FACULTY OF BUSINESS AND MANAGEMENT

ÚSTAV FINANCÍ

INSTITUTE OF FINANCES

HOSPODAŘENÍ VYBRANÉ PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE

EVALUATION OF THE ECONOMY OF THE SELECTED ORGANIZATION OF PUBLIC SECTOR

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BACHELOR'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Adéla Kučerová

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

doc. Ing. Eva Lajtkepová, Ph.D.

BRNO 2017

Zadání bakalářské práce

Ústav: Ústav financí
Studentka: **Adéla Kučerová**
Studijní program: Ekonomika a management
Studijní obor: Účetnictví a daně
Vedoucí práce: **doc. Ing. Eva Lajtkepová, Ph.D.**
Akademický rok: 2016/17

Ředitel ústavu Vám v souladu se zákonem č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a se Studijním a zkušebním řádem VUT v Brně zadává bakalářskou práci s názvem:

Hospodaření vybrané příspěvkové organizace

Charakteristika problematiky úkolu:

Úvod

Cíle práce, metody a postupy zpracování

Teoretická východiska práce: veřejný sektor a neziskové organizace

Analýza a zhodnocení hospodaření vybrané organizace

Vlastní návrhy řešení, posouzení jejich přínosů

Závěr

Seznam použité literatury

Přílohy

Cíle, kterých má být dosaženo:

Cílem práce je na základě analýzy výnosů, nákladů a rozboru vybraných ukazatelů finanční analýzy vybrané organizace zhodnotit její hospodaření. Dále navrhnout taková dílčí opatření, která povedou ke zlepšení hospodaření i lepšímu poskytování veřejných služeb.

Základní literární prameny:

MORÁVEK, Z. a D. PROKŮPKOVÁ. Příspěvkové organizace 2015. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-833-8.

PELIKÁNOVÁ, A. Účetnictví, daně a financování pro nestátní neziskovky. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2016. ISBN 978-80-247-5699-8.

REKTOŘÍK, J. a kol. Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení. 3. vyd. Praha: Ekopress, 2010. ISBN 978-80-86929-54-5.

STEJSKAL, J., H. KUVÍKOVÁ a K. MAŤÁTKOVÁ. Neziskové organizace - vybrané problémy ekonomiky: se zaměřením na nestátní neziskové organizace. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2012. ISBN 978-80-7357-973-9.

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění.

Termín odevzdání bakalářské práce je stanoven časovým plánem akademického roku 2016/17

V Brně dne 28.2.2017

L. S.

prof. Ing. Mária Režňáková, CSc.
ředitel

doc. Ing. et Ing. Stanislav Škapa, Ph.D.
děkan

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá zhodnocením hospodaření příspěvkové organizace Základní škola T. G. Masaryka a Mateřská škola, Hovorany. Na první část práce, obsahující teoretické poznatky, navazuje druhá část, která je zaměřena na zhodnocení hospodaření organizace. Třetí část obsahuje návrhy a doporučení, která by měla vést ke zlepšení hospodaření této organizace a její celkové finanční situace.

Abstract

Bachelor thesis elaborates an evaluation of the management of contributory organization named Elementary school T. G. Masaryks' and kindergarten. On the first part, comprising theoretical knowledge, followed by a second part which is focuses on the assessment of economics. The third part contains suggestions and recommendations, which should improve economy and financial situation of this organisation.

Klíčové slova

nezisková organizace, příspěvková organizace, základní škola, finanční analýza

Keywords

non profit-making organization, allowance organization, elementary school, financial analysis

Bibliografická citace

KUČEROVÁ, A. *Hospodaření vybrané příspěvkové organizace*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, 2017. 66 s. Vedoucí bakalářské práce doc. Ing. Eva Lajtkepová, Ph.D.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracovala jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem ve své práci neporušila autorská práva (ve smyslu Zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským).

V Brně dne 20. května 2017

podpis studenta

Poděkování

Můj obrovský vděk patří paní doc. Ing. Evě Lajtkepové, Ph.D. za vedení mé bakalářské práce, za její cenné a odborné rady i čas. V neposlední řadě patří moje poděkování rodině, přátelům a známým, kteří mě při psaní této práce podporovali.

OBSAH

ÚVOD	9
1 CÍLE PRÁCE, METODY A POSTUPY ZPRACOVÁNÍ	10
2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE: VEŘEJNÝ SEKTOR A NEZISKOVÉ ORGANIZACE	12
2.1 Neziskový sektor	12
2.1.1 Základní charakteristiky neziskových organizací	13
2.1.2 Opodstatnění existence neziskových organizací	14
2.1.3 Principy financování neziskových organizací	14
2.1.4 Finanční zdroje neziskových organizací	15
2.1.5 Statutární orgán neziskové organizace	16
2.2 Příspěvkové organizace	16
2.2.1 Hospodaření příspěvkových organizací	18
2.2.2 Hospodářský výsledek	18
2.2.3 Daně u příspěvkových organizací	19
2.2.4 Účetnictví příspěvkových organizací	20
2.3 Školy a školská zařízení	22
2.3.1 Rozdělení škol	22
2.3.2 Základní školy	23
2.3.3 Financování regionálního školství	23
2.3.4 Hospodaření základních škol	24
2.4 Finanční analýza municipální firmy	25
3 ANALÝZA A ZHODNOCENÍ HOSPODAŘENÍ VYBRANÉ ORGANIZACE ..	26
3.1 Základní údaje	26

3.2	Zdroje financování	28
3.3	Analýza nákladů a výnosů	28
3.4	Finanční analýza příspěvkové organizace.....	34
3.4.1	Ukazatele autarkie.....	36
3.4.2	Ukazatele likvidity	38
3.4.3	Ukazatele rentability	43
3.4.4	Ukazatele aktivity	46
3.4.5	Ukazatele financování.....	48
3.5	Celkové zhodnocení	51
4	VLASTNÍ NÁVRHY ŘEŠENÍ, POSOUZENÍ JEJICH PŘÍNOSŮ	53
4.1	Pronájem multimediálních učeben	53
4.2	Pořádání počítačových kurzů pro dospělé a seniory	55
4.3	Průzkum trhu s případným výběrem nových dodavatelů.....	56
4.4	Termínovaný vklad	56
	ZÁVĚR	58
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ	59
	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	62
	SEZNAM GRAFŮ	63
	SEZNAM OBRÁZKŮ	64
	SEZNAM TABULEK	65
	PŘÍLOHY	66

ÚVOD

Neziskové organizace jsou subjekty, které svou činnost nevykonávají za účelem dosažení zisku. V dnešní době jsou již nedílnou součástí společnosti. Cílem neziskových organizací je maximální užitek, který mívá obvykle podobu veřejné služby. Bývají podporovány státem, jelikož provádí svou činnost tam, kde ziskový sektor selhává.

Předmětem této bakalářské práce je hospodaření příspěvkové organizace. Tento typ neziskových organizací zřizují organizační složky státu a územní samosprávné celky. Zřizovatelé ovšem nehradí celkové finanční prostředky potřebné k hospodaření organizace, ale poskytují pouze příspěvek na hlavní činnost. Forma příspěvkové organizace je v České republice velmi častá, jelikož vykonávají činnost zejména škol, školských zařízení, muzeí nebo nemocnic.

Předložená práce se zabývá zkoumáním a hodnocením hospodaření příspěvkové organizace s názvem Základní škola T. G. Masaryka a Mateřská škola, Hovorany. Práce se dělí do tří hlavních částí: teoretické, praktické a návrhy na zlepšení hospodaření.

První část práce obsahuje teoretické poznatky nezbytné k pochopení podstaty neziskového sektoru. Jsou v ní uvedeny a vysvětleny základní pojmy související s daným tématem. Druhá část je zaměřena na analýzu a zhodnocení hospodaření vybrané organizace. V této části se provádí analýza nákladů a výnosů a dále také finanční analýza, podle které se zjišťuje finanční situace příspěvkové organizace. V poslední části uvedeme návrhy a doporučení, která by měla vést ke zlepšení hospodaření této organizace a její celkové finanční situace.

1 CÍLE PRÁCE, METODY A POSTUPY ZPRACOVÁNÍ

Cílem této práce je pomocí analýzy nákladů, výnosů a jednotlivých finančních ukazatelů zhodnotit hospodaření příspěvkové organizace Základní škola T. G. Masaryka a Mateřská škola, Hovorany. Jednotlivé ukazatele sledujeme v časové řadě pěti let (2012-2016). Tento interval nám poskytne přehlednější obraz o hospodaření organizace. Díky tomu můžeme lépe srovnávat jednotlivá období, porovnávat je a sledovat vývoj ukazatelů.

K dosažení hlavního cíle se musí stanovit tyto dílčí cíle:

- vyhledání vhodné literatury a zdrojů,
- představení vybrané příspěvkové organizace,
- vypracování analýzy nákladů a výnosů příspěvkové organizace,
- vypracování finanční analýzy příspěvkové organizace,
- zhodnocení hospodaření příspěvkové organizace na základě provedených analýz,
- návrhy na zlepšení, které povedou k odstranění nedostatků v hospodaření příspěvkové organizace a k posouzení jejich přínosů.

Metody a postupy zpracování

Při zpracování bakalářské práce jsou použity různé metody. Je využita metoda deskripce, pomocí které je popsán neziskový sektor v České republice. Tuto metodu bude doplňovat metoda interpretace, která je použita pro vysvětlení textu z odborné literatury. Při zpracování analýzy nákladů a výnosů příspěvkové organizace je využita komparační metoda, dále je zde provedena finanční analýza a následné zhodnocení hospodaření příspěvkové organizace. V poslední části je použita metoda indukce, kde jsou zpracovány návrhy na zlepšení hospodaření příspěvkové organizace. Na konec bude zapotřebí se podívat na všechny metody v jejich vzájemné souvislosti, aby bylo možné formulovat celkový závěr.

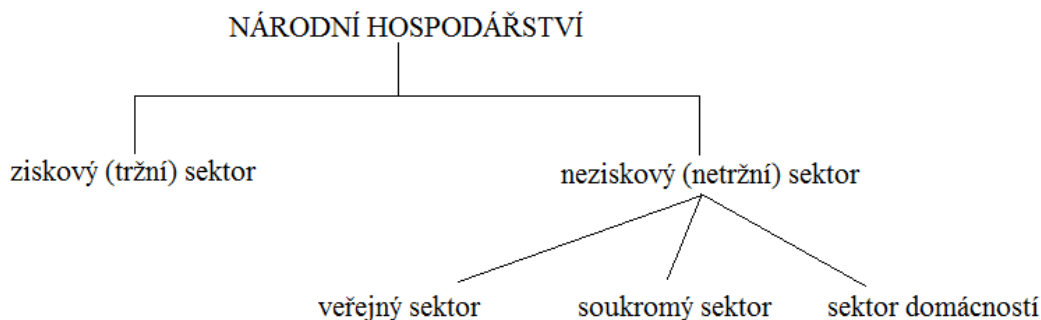
V případě postupu zpracování, byla první oslovena ředitelka Základní školy T. G. Masaryka a Mateřské školy, Hovorany. Následovalo nastudování odborné literatury a právních předpisů k zpracování teoretické části práce. Poté na základě osobního rozhovoru s účetní příspěvkové organizace a na základě získaných interních dokumentů je zpracována analýza nákladů a výnosů a finanční analýza. Následně byly vypracovány návrhy ke zlepšení hospodaření příspěvkové organizace.

2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE: VEŘEJNÝ SEKTOR A NEZISKOVÉ ORGANIZACE

2.1 Neziskový sektor

Neziskový sektor nejvíce přispívá k sociálnímu a ekonomickému blahobytu po celém světě. Má zvýšenou odpovědnost za poskytování programů a služeb, které byly tradičně poskytovány vládou (4, s. 522).

Národní hospodářství z hlediska principu financování můžeme členit podle tohoto schématu:

Obr. 1: Členění národního hospodářství podle principu financování (Zdroj: 1, s. 13)

Ziskový (tržní) sektor je financován z prostředků, které získaly subjekty tohoto sektoru z prodeje statků za cenu, která je na trhu vytvářena na základě vztahu nabídky a poptávky. Cílovou funkcí je zisk (1, s. 14).

Neziskový (netržní) sektor je sektor, ve kterém nejsou organizace a instituce založeny primárně za účelem dosažení zisku. Cílem organizací v neziskovém sektoru není vytváření a rozdělování zisku mezi vlastníky, ale přímá produkce užitku. Organizace v tomto sektoru mohou vytvářet zisk, ale ten musí být použit na rozvoj organizace (12, s. 15).

Neziskový veřejný sektor je financován z veřejných financí. Tento sektor je zřízen a spravován veřejnou správou, rozhoduje se v ní veřejnou volbou a podléhá veřejné kontrole. Cílová funkce je dosahována tím, že poskytuje veřejné služby (1, s. 14).

Neziskový soukromý sektor je financován ze soukromých financí (finance fyzických a právnických osob). Jeho cílovou funkcí je přímý užitek (1, s. 14).

Sektor domácností má významnou roli svým začleněním do koloběhu finančních toků a vstupem na trh produktu, faktorů a kapitálu. Tento sektor má význam pro formování občanské společnosti (1, s. 14).

2.1.1 Základní charakteristiky neziskových organizací

Charakteristickou vlastností všech neziskových organizací je skutečnost, že hlavním předmětem jejich činnosti není podnikání. Neziskové organizace jsou zřizovány v oboru ekologie, tělovýchovy, sociální péče, humanitní pomoci, zdravotnictví, kultury, vzdělávání, vědy, výzkumu, ochrany životního prostředí, ochrany lidských práv, práce s dětmi a mládeží. Neziskovost znamená, že zisk těchto organizací nesmí být rozdělen mezi zakladatele, členy orgánů nebo pracovníky, ale musí se použít na další činnost neziskových organizací (16, s. 5).

Jedná se o následující typy organizací:

a) státní neziskové organizace:

- organizační složky státu,
- územní samosprávné celky,
- příspěvkové organizace,
- státní fondy.

b) nestátní neziskové organizace:

- církevní organizace,
- občanská sdružení,
- obecně prospěšné služby,
- nadace a nadační fondy (16, s. 6).

2.1.2 Opodstatnění existence neziskových organizací

Opodstatnění neziskových organizací působících v neziskovém veřejném sektoru je dáno podílením se na výkonu veřejné správy na úrovni státu, regionu či obce. Opodstatnění druhé skupiny, což jsou neziskové organizace působící v neziskovém soukromém sektoru, vychází z principu sebeřízení společnosti, tzn. že se organizace podílí na veřejné politice v rámci občanské společnosti (1, s. 23).

2.1.3 Principy financování neziskových organizací

Pro dlouhodobou udržitelnost fungování neziskové organizace je důležité zabezpečení jejího financování v dostatečné výši a ve vhodné struktuře (6, s. 94). Aby byla nezisková organizace stabilní, musí být financována z různých zdrojů, které jsou do určité míry vyvážené (2, s. 50).

Mezi základní principy financování neziskových organizací patří:

Vícezdrojovost - je základní podmínkou pro úspěšné fungování neziskové organizace (2, s. 66). Její princip spočívá v tom, že se získává a využívá více zdrojů financování s cílem zabezpečit nezávislost pouze na jednom zdroji. Tím se vyhne případným negativním důsledkům při neočekávaném selhání (6, s. 94).

Samofinancování a fundraising - nezisková organizace může být samofinancovaná např. prodejem vlastních výrobků, služeb, pronájmem majetku nebo členskými příspěvky. Čím je míra samofinancování vyšší, tím je vyšší míra nezávislosti neziskové organizace. Fundraising je činnost, díky níž se získávají vnější zdroje. Oslovují se dárci, se kterými se budují nejlépe dlouhodobé vztahy. Nejedná se jen o finanční prostředky, ale i např. o know-how, věcné dary a informace (12, s. 37-38). Čím více financí chce organizace ze zdrojů získat, tím potřebuje více fundraiserů (2, s. 45).

Neziskovost - vytvořené příjmy nebo zisk se nemohou v neziskovém sektoru použít na obohacení vlastníků organizace nebo členské základny. Všechny příjmy se musí použít na úhradu nákladů činností souvisejících s důvodem, díky kterému byla organizace založena (6, s. 97).

2.1.4 Finanční zdroje neziskových organizací

Podle druhu neziskových organizací se zásadně odlišuje financování jejich činností. Každá organizace si určí svými předpisy, jakým způsobem bude získávat zdroje na financování své činnosti (6, s. 105). Od ostatních subjektů se neziskové organizace liší především tím, že jsou více závislé na dotacích, grantech a darech a až poté na příjmech z prodeje produktů (2, s. 85-86).

Finanční zdroje jsou rozděleny do těchto skupin:

Vlastní zdroje - měly by tvořit základ financování organizace, jelikož jsou bezpečným zdrojem (20). Jsou to prostředky, které zpravidla poskytují vlastní členové nebo je dokáže opatřit organizace vlastní činností. Tyto zdroje se nevracejí a organizace je může využít podle vlastního rozhodnutí. Z vlastních zdrojů se může tvořit i finanční rezerva do budoucích let (6, s. 105-106). Mezi vlastní zdroje patří např. členské příspěvky, příjmy z podnikání nebo příjmy z výkonu hlavní a vedlejší činnosti (12, s. 43).

Cizí zdroje - umožňují organizaci rozsáhlejší a dynamičtější rozvoj. Nevýhoda u častého používání těchto zdrojů je ta, že rostou náklady na tyto zdroje a často také roste závislost na jiných ať už fyzických či právnických osobách, což způsobuje omezení vlastního rozhodování o organizaci. Cenou za cizí zdroje je úrok, který musí organizace zaplatit svým věřitelům. Mezi nejvíce využívané cizí zdroje patří např. bankovní úvěry, různé druhy dotací a v poslední době stále častěji i franchizing či rizikový kapitál (20).

Potenciální zdroje - jedná se o nenárokové zdroje, které může organizace obdržet na základě žádosti nebo projektů od podnikatelských subjektů, veřejných institucí či jednotlivců. Finanční prostředky by měly být použity na schválený účel a na vybrané druhy nákladů. Mezi tyto zdroje patří příspěvky ze zdrojů Evropské unie, dotace ze státního rozpočtu (přímé i nepřímé), příspěvky územních samospráv nebo např. firemní dárcovství (12, s. 45).

2.1.5 Statutární orgán neziskové organizace

Tvoří je osoby, které jsou oprávněné jednat jménem právnické osoby. Statutární orgány a správní rady spojují neziskovou organizaci s jejím okolím. Správní rada má za úkol zajistit, aby okolí organizaci přiměřeně podporovalo a aby získané prostředky byly efektivně využity. Podílí se také na rozvoji organizace a dělá strategická rozhodnutí. Má pravomoc rozhodovat o existenčních otázkách organizace, o jejím poslání, o obsazení nejvyšších manažerských pozic a o realizovaných programech. Statutární orgány včetně správních rad mají také zodpovědnost za existenci a fungování neziskové organizace (2, s. 25).

2.2 Příspěvkové organizace

Tyto organizace jsou součástí neziskového sektoru (7, s. 12). Příspěvkové organizace zřizuje stát nebo územně samosprávné celky (kraje, obce) jako neziskové organizace. Všechny příspěvkové organizace mají svého zřizovatele a právní subjektivitu. Státními příspěvkovými organizacemi jsou např. dětské domovy, fakultní nemocnice, některá muzea a galerie. Mezi příspěvkové organizace, které jsou zřizovány kraji, patří většina středních škol, krajských muzeí, galerií a krajských nemocnic. Nejčastějšími příspěvkovými organizacemi, které zřídily města nebo obce jsou např. základní a mateřské školy nebo i některá kulturní zařízení (3, s. 62)

Příspěvkové organizace hrubý domácí produkt nevytvářejí, naopak z něj formou dotací a příspěvků získávají prostředky pro pokrytí svých potřeb (7, s. 12).

Rozpočet příspěvkových organizací musí být sestaven jako vyrovnaný. Ze své činnosti získávají příjmy, kterými financují své výdaje. Pokud jim tyto příjmy nestačí, dostávají od svého zřizovatele příspěvky (3, s. 62).

Zřizovatel příspěvkové organizace může vymezit ve zřizovací listině možnost vykonávat kromě hlavní činnosti (neziskové) i jiné činnosti. Ty by měly být doplňkovou činností k činnosti hlavní. Tato doplňková činnost musí být v účetnictví sledována odděleně a měla by být zisková (14, s. 209).

Příspěvkové organizace vytvářejí tyto peněžní fondy:

- rezervní fond,
- fond investic,
- fond odměn,
- fond kulturních a sociálních potřeb (15).

Zůstatek těchto fondů na konci roku je převáděn do roku následujícího (15).

Rezervní fond se tvoří ze zlepšeného hospodářského výsledku, z přijatých peněžních darů a z peněžních prostředků, které byly poskytnuty ze zahraničí (3, s. 63). Příspěvková organizace používá rezervní fond např. k dalšímu rozvoji své činnosti, k časovému překlenutí dočasného nesouladu mezi výnosy a náklady, nebo k úhradě své ztráty za předchozí léta (15). Využití tohoto fondu v hospodaření příspěvkové organizace ovlivňuje zřizovatel, který schvaluje přiděl do rezervního fondu po skončení rozpočtového období (14, s. 296).

Fond investic se vytváří k financování investičních potřeb (15). Tento fond je tvořen z odpisů hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku, z darů a z výnosů povolených sbírek nebo např. z přidělu zlepšeného hospodářského výsledku. Fond investic se používá k úhradě splátek investičních půjček a úvěrů, na profinancování investičních potřeb, aj. (3, s. 63).

Fond odměn je tzv. motivační fond, který je tvořen ze zlepšeného výsledku hospodaření (3, s. 63). Do tohoto fondu může být přiděleno nejvýše 80% zlepšeného výsledku hospodaření, avšak současně 80% stanoveného nebo přípustného objemu prostředků na platy. Tvorba fondu odměn není povinná, záleží na rozhodnutí zřizovatele (17, s. 268).

Fond kulturních a sociálních potřeb je tvořen v průběhu roku z roční plánované výše. Tento fond je používán k financování kulturních a sociálních potřeb zaměstnanců (3, s. 63). Ostatní příjmy, výši tvorby a hospodaření s tímto fondem stanoví Ministerstvo financí vyhláškou (15).

2.2.1 Hospodaření příspěvkových organizací

Příspěvková organizace hospodaří:

- s peněžními prostředky získanými hlavní činností,
- s peněžními prostředky přijatými ze státního rozpočtu pouze v rámci finančních vztahů stanovených zřizovatelem,
- s prostředky svých fondů,
- s prostředky získanými jinou činností,
- s peněžními dary od fyzických a právnických osob,
- s peněžními prostředky poskytnutými ze zahraničí,
- s peněžními prostředky poskytnutými z rozpočtů územních samosprávných celků a státních fondů (8).

Hospodaření příspěvkové organizace je regulováno jejím rozpočtem. Do rozpočtu musí příspěvková organizace zahrnout příspěvek ze státního rozpočtu, případně i stanovený odvod do státního rozpočtu. Rozpočet příspěvkové organizace musí obsahovat pouze výnosy a náklady související jen s jí poskytovanými službami, které jsou předmětem její hlavní činnosti (8).

2.2.2 Hospodářský výsledek

"Hospodářský výsledek příspěvkové organizace tvoří výsledek hospodaření z hlavní činnosti a zisk po zdanění z jiné, doplňkové činnosti." (14, s. 290)

Když hospodaření příspěvkové organizace za běžný rok po zahrnutí zhoršeného hospodářského výsledku skončí ztrátou, musí zřizovatel projednat s příspěvkovou organizací zabezpečení jeho úhrady do konce následujícího rozpočtového roku. Zhoršený hospodářský výsledek se uhradí:

- z rezervního fondu příspěvkové organizace,
- z rozpočtu kapitoly zřizovatele (není-li dostatek prostředků v rezervním fondu příspěvkové organizace),

- ze zisku po zahrnutí příspěvku na provoz nebo odvodu z provozu příspěvkové organizace v následujícím rozpočtovém roce, není-li dostatek prostředků ani v rozpočtu kapitoly (8).

2.2.3 Daně u příspěvkových organizací

U příspěvkových organizací se můžeme setkat s těmito daněmi:

- daň z nabytí nemovitých věcí (dříve daň z převodu nemovitostí),
- daň z nemovitých věcí,
- daň z příjmů,
- daň z přidané hodnoty - nelze jí opomíjet, jelikož řada příspěvkových organizací jsou plátcí daně,
- silniční daň (17, s. 15-16).

Osvobození od daně

Osvobození od daně je fakultativní daňový prvek, který se v daňových předpisech vyskytuje pravidelně. Zákon ze všeobecné daňové povinnosti, týkající se daně daně, stanoví výjimku. Daňové (platební) povinnosti tak ze zákona nenastanou. U osvobození od daně se vždy sledují zákonné podmínky, které musí být pro osvobození od příslušné daně splněny, důvody osvobození, objekt osvobození a subjekt osvobození. Zákon vždy formuluje důvody pro osvobození od daně. Mezi tyto důvody patří např. hospodářská efektivita, ochrana nějakého veřejného statku nebo veřejného zájmu (19, s. XIII-XIV).

Zvýhodněný daňový režim

Určené daňové neziskové subjekty si můžou podle zákona snížit vytvořený základ daně o určené procento s nominálními hodnotovými limity. Existují i další zvýhodněné režimy, např. snížení sazby daně u daně silniční (19, s. XV).

2.2.4 Účetnictví příspěvkových organizací

Hlavním úkolem účetnictví je popsat věrně a poctivě ekonomickou situaci konkrétní účetní jednotky a zprostředkovat tento popis uživatelům účetních dat (13, s. 28).

Od roku 2010 probíhá ve veřejném sektoru reforma účetnictví, která je provázena řadou změn i v organizačním uspořádání vybraných organizací. Mění se od základu zaběhlé postupy a principy účetnictví v oblasti veřejných financí, mezi které patří i příspěvkové organizace (17, s. 17). Cílem této reformy je i zvýšení transparentnosti a vypovídací schopnosti účetních dat tak, aby se daly lépe využít v procesu ekonomického řízení (13, s. 28).

Nejdůležitějšími metodickými prvky, které nejvíce ovlivňují účetní metody a postupy, jsou:

- bilanční princip - rozvaha,
- účet a soustava účtů,
- souvztažnost a podvojnost,
- syntetická a analytická evidence,
- účetní knihy,
- druhy účetních zápisů,
- druhy oprav účetních nesprávností,
- účetní dokumentace,
- předvaha (17, s. 173).

Tab. 1: Základní struktura rozvahy příspěvkové organizace

AKTIVA	PASIVA
Stálá aktiva	Vlastní kapitál
Dlouhodobý nehmotný majetek	Jmění účetní jednotky a upravující položky
Dlouhodobý hmotný majetek	Dotace na pořízení dlouhodobého majetku
Dlouhodobý finanční majetek	Kurzové rozdíly
Dlouhodobé pohledávky	Oceňovací rozdíly
	Opravy chyb minulých let
Oběžná aktiva	Fondy účetní jednotky
Zásoby	Fond kulturních a sociálních potřeb
	Rezervní fond
	Fond odměn
	Fond reprodukce majetku
Krátkodobé pohledávky	Cizí zdroje
Přechodné účty aktiv	
Krátkodobý finanční majetek	Dlouhodobé závazky
Bankovní účty	
Cenné papíry	Krátkodobé závazky
Ceniny	Přechodné účty pasiv
Pokladna	

(Zdroj: 17, s. 175)

2.3 Školy a školská zařízení

"Školské zařízení poskytuje služby a vzdělávání, které doplňují nebo podporují vzdělávání ve školách nebo s ním přímo souvisejí, nebo zajišťuje ústavní a ochrannou výchovu anebo preventivně výchovnou péči." (5)

Školství a vzdělávání patří k nejdůležitějším odvětvím veřejného sektoru. Vzdělání je nejčastěji zahrnováno mezi statky, které poskytuje a financuje stát. Důvodem je, aby měly přístup ke vzdělání i sociálně slabší skupiny obyvatel. Vzdělání patří mezi statek s pozitivními externalitami, mezi které patří např. větší sociální cítění ve společnosti, politická stabilita nebo kvalitnější trávení volného času (10, s. 236).

Zřizování škol a školských zařízení

Školy a školská zařízení jako školské právnické osoby nebo příspěvkové organizace podle zvláštního právního předpisu zřizuje ministerstvo, kraj, obec nebo dobrovolný svazek obcí, jiná právnická osoba nebo fyzická osoba nebo více těchto zřizovatelů společně (5).

2.3.1 Rozdělení škol

Školy dělíme podle:

1. zřizovatele (státní, obecní, církevní, soukromé),
2. stupně rozvoje osobnosti (předškolní, základní, střední, vyšší odborné, akademické),
3. způsobu ukončení studia (závěrečná zkouška, maturitní zkouška, absolventská zkouška, státní zkouška, rigorózní zkouška) (9, s. 213).

Druhy škol v České republice:

- mateřská škola,
- základní škola,

- základní umělecká škola,
- střední škola (gymnázium, střední odborná škola a střední odborné učiliště),
- konzervatoř,
- vyšší odborná škola,
- jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky,
- vysoká škola (5).

2.3.2 Základní školy

Soustava základního vzdělání je tvořena základními školami a základními uměleckými školami. Základní škola poskytuje základní vzdělání dodržováním povinné školní docházky od 1. ročníku počátkem roku, který následuje po dni, kdy dítě dovršilo 6. roku věku (9, s. 213). Základní školy patří do regionálního školství (14, s. 319).

2.3.3 Financování regionálního školství

O hospodaření s finančními prostředky v daném regionu rozhodují instituce, které vykonávají státní správu v příslušném školství. Mezi tyto instituce patří obce, odbory školství krajských úřadů, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Česká školní inspekce, Školské rady, ředitelé škol a ředitelé předškolních nebo školských zařízení. Počet žáků a dětí rozhoduje o velikosti rozpočtu pro jednotlivé školy a školská zařízení (14, s. 319).

Hlavní zdroje financování regionálního školství:

- ze státního rozpočtu - převážná část z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy,
- z rozpočtů zřizovatelů (10, s. 238).

Ze státního rozpočtu jsou převážně financovány mzdy, odvody, učební pomůcky, vzdělávání pracovníků, poradenské činnosti, ubytovací a stravovací služby. Z rozpočtu zřizovatelů jsou financovány zejména ostatní provozní a investiční výdaje (10, s. 238).

2.3.4 Hospodaření základních škol

Všechny základní školy hospodaří jako příspěvkové organizace. Hlavním příjmem každé školy je dotace, kterou poskytuje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ze svého rozpočtu prostřednictvím příslušného Odboru školství krajského úřadu. Pokud základní škola hospodaří se zlepšeným hospodářským výsledkem, může si příslušnou částku ponechat pro svoji činnost do dalšího období, aniž by se o ni krátily přidělené prostředky pro další rok (14, s. 324).

Mezi hlavní příjmy školy patří:

- dotace od Krajského úřadu,
- úroky z vlastních finančních prostředků,
- prodej materiálu a majetku,
- ostatní výnosy (14, s. 324).

Mezi hlavní výdaje školy patří náklady na:

- mzdy, sociální a zdravotní pojištění a přiděl do fondu kulturních a sociálních potřeb,
- energii a materiál,
- daně a poplatky,
- služby, cestovné a ostatní náklady (14, s. 324).

Tab. 2: Veřejné výdaje na školství v ČR

Rok	Veřejné výdaje na školství v ČR k HDP (%)	Veřejné výdaje na školství v ČR (mil. Kč)
2012	4,2	171 370
2013	4,2	172 805
2014	4,1	178 713
2015	4	182 848

(Zdroj: 11)

2.4 Finanční analýza municipální firmy

Vedle podnikatelských subjektů, které fungují na bázi ziskového motivu, jsou v tržní ekonomice i ekonomické subjekty, které zabezpečují produkty bez ziskového motivu. Řada těchto subjektů je v České republice zřizována na úrovni územních samosprávných celků. Jde o tzv. municipální firmy. Tyto firmy hospodaří s prostředky, které plynou zejména z veřejných rozpočtů. Aby byly svěřené zdroje efektivně využity, provádí se finanční analýza. Ta bývá obvykle spojována s finančním řízením ziskových podnikatelských subjektů, ale zásadní význam má i v oblasti municipálních firem. Díky finanční analýze je možné odhalit slabá místa v hospodaření municipální firmy (18, s. IX).

Mezi dílčí ukazatele, které se využívají při aplikaci technické finanční analýzy, patří:

- rentabilita firmy,
- likvidita firmy,
- tok hotovosti,
- financování firmy,
- aktivita firmy (18, s. 29).

3 ANALÝZA A ZHODNOCENÍ HOSPODAŘENÍ VYBRANÉ ORGANIZACE

3.1 Základní údaje

Základní škola T. G. Masaryka a Mateřská škola Hovorany, příspěvková organizace byla založena dne 1. 1. 2003. Zřizovatelem této příspěvkové organizace je obec Hovorany, ve které se organizace nachází. Funkci ředitelky školy zde vykonává Mrg. Anežka Grmolcová. Součástí školy je základní škola, mateřská škola, školní jídelna a školní družina.

Školní budova byla postavena v letech 1929-1930, v letech 1996-1998 byla zrekonstruována a byla k ní přistavěna nová část s odbornými učebnami, dvě tělocvičny a venkovní sportovní areál. Došlo i k propojení budovy základní školy, mateřské školy a školní jídelny. Škola je umístěna ve středu obce na kopci nedaleko autobusové zastávky, v tichém prostředí. Nemá specifické zaměření, zaměřuje se především na kvalitní výchovně vzdělávací proces. Tato příspěvková organizace je úplná škola s devíti postupnými ročníky. Pro žáky 2. stupně je spádovou školou pro tři další okolní obce, kterými jsou Čejč, Terezín a Karlín (21).

Obr. 2: Základní škola T. G. Masaryka a Mateřská škola Hovorany (Zdroj: 22)

Žáci

Kapacita školy je 390 žáků. V tomto školním roce 2016/2017 navštěvuje základní školu 228 žáků (z toho 1. stupeň navštěvuje 113 žáků a 2. stupeň 115 žáků) a mateřskou školu navštěvuje 81 dětí. Žáci prvního stupně mají možnost navštěvovat denně školní družinu (23).

Tab. 3: Počet žáků základní a mateřské školy v letech 2012-2016

Školní rok	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
Počet dětí v mateřské škole	79	89	71	71	81
Počet žáků na základní škole	216	224	213	213	228

(Zdroj: 25)

Zaměstnanci

Príspevková organizace Základní škola T. G. Masaryka a Mateřská škola Hovorany, má ve školním roce 2016/2017 38 zaměstnanců. Z těchto zaměstnanců na základní škole pracuje 18 učitelů, 3 asistenti pedagoga a 5 provozních pracovníků. V mateřské škole je zaměstnáno 5 učitelek a 2 provozní pracovníci. Zbylých 5 zaměstnanců pracuje ve školní jídelně (23).

Aktivita základní školy

Mezi tradiční aktivity, které základní škola každý rok uskutečňuje, patří např.:

- společné zahájení školního roku,
- školní ples,
- pořádání výstav,
- účast na sportovních soutěžích,
- divadelní představení,
- školní výlety a exkurze (23).

3.2 Zdroje financování

Mezi hlavní zdroje financování příspěvkové organizace patří finanční prostředky získané vlastní činností, dále příspěvek na provoz od zřizovatele dané příspěvkové organizace a transfery od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (24).

Příspěvková organizace ZŠ T. G. Masaryka a MŠ Hovorany hospodaří s těmito finančními prostředky:

- výnosy z hlavní činnosti příspěvkové organizace,
- výnosy z doplňkové činnosti příspěvkové organizace - doplňkovou činností této příspěvkové organizace je vaření obědů pro cizí strávníky, kteří navštěvují školní jídelnu,
- příspěvek na provoz z rozpočtu zřizovatele, obce Hovorany – tento příspěvek je každý rok ve stejné výši a to 2 360 000 Kč,
- transfery poskytnuté Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy – jejich výše se odvíjí od počtu žáků, zahrnují z největší části platy, dále pomůcky a různé vzdělávací programy (24).

3.3 Analýza nákladů a výnosů

Příspěvková organizace ZŠ T. G. Masaryka a MŠ Hovorany vykonává kromě své hlavní činnosti i doplňkovou činnost. Proto musí rozlišovat náklady a výnosy dle toho, zda jsou vázány na hlavní či doplňkovou činnost. Tato část práce se zabývá právě náklady a výnosy z hlavní a doplňkové činnosti v letech 2012 – 2016.

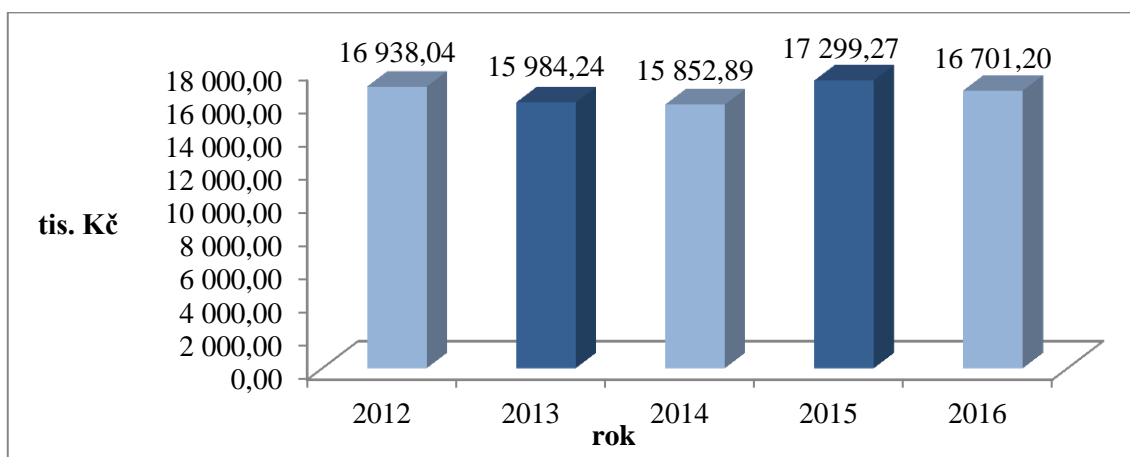
Tab. 4: Náklady na hlavní činnost v letech 2012-2016 (v tis. Kč)

Náklady na hlavní činnost v tis. Kč	2012	2013	2014	2015	2016
Spotřeba materiálu	1 887,93	1 081,27	1 107,64	1 205,03	1 343,28
Spotřeba energie	1 296,90	1 294,87	1 063,40	996,11	843,84
Opravy a udržování	168,52	235,54	199,45	241,56	458,78
Cestovné	6,68	10,38	21,21	91,21	16,81
Náklady na reprezentaci	-	0,50	-	0,48	1,00
Ostatní služby	463,20	341,41	335,18	1 073,98	407,99
Mzdové náklady	9 632,21	9 354,45	9 119,74	9 107,05	9 566,25
Zákonné sociální pojištění	3 287,25	3 194,15	3 126,95	3 097,17	3 268,89
Zákonné sociální náklady	95,65	92,98	91,03	90,27	143,32
Odpisy dlouhodobého majetku	88,27	97,34	108,12	111,39	109,49
Náklady z drobného dlouhodobého majetku	-	275,24	664,86	1 248,19	521,38
Ostatní náklady z činnosti	-	-	-	9,00	-
Ostatní finanční náklady	11,43	6,11	15,31	27,83	20,17
Náklady celkem	16 938,04	15 984,24	15 852,89	17 299,27	16 701,20

(Zdroj: Vlastní zpracování dle 24)

Největší část nákladů na hlavní činnost tvoří ve sledovaných letech mzdové náklady, které se odvíjí od počtu zaměstnanců v této příspěvkové organizaci. Od roku 2013 tyto mzdové náklady začaly klesat, což bylo zapříčiněno snižováním platů. Další větší položkou je spotřeba energie, která každým rokem klesá díky tomu, že budova základní školy byla zateplena a také díky snížení cen plynu. V roce 2016 se skoro dvojnásobně zvýšila částka u oprav a udržování, jelikož v tomto roce byla prováděna oprava parketové podlahy v tělocvičně. V roce 2015 se několik žáků i s učiteli zúčastnili zahraničního zájezdu, což navýšilo částku cestovného i ostatních služeb, které zahrnovaly ubytování a vzdělávání na tomto zahraničním kurzu. Dále se v roce 2015 navýšily skoro o polovinu náklady z drobného dlouhodobého majetku, kvůli pořízení nového vybavení do čtenářské dílny (např. tabule, knížky, stoly a židle). Pouze v roce 2015 se v příspěvkové organizaci objevily ostatní náklady z činnosti, což bylo zapříčiněno spoluúčastí na pojistném, kvůli úrazu jednoho ze žáků základní školy.

Celkové náklady na hlavní činnost v letech 2012 – 2016 (v tis. Kč)

Graf 1: Celkové náklady na hlavní činnost v letech 2012-2016 (v tis. Kč) (Vlastní zpracování dle 24)

Graf č. 1 ukazuje vývoj celkových nákladů na hlavní činnost příspěvkové organizace ZŠ T. G. Masaryka a MŠ Hovorany v letech 2012 – 2016. V roce 2013 a 2014 došlo k poklesu celkových nákladů oproti roku 2012. Tento pokles byl způsoben snížením spotřeby materiálu a také snížením mzdových nákladů. Naopak v roce 2015 byly celkové náklady nejvyšší, jelikož v tomto roce se uskutečnil zájezd na jazykový kurz v zahraničí a zvýšily se náklady z drobného dlouhodobého majetku. V roce 2016 se náklady z hlavní činnosti snížily, jelikož náklady z drobného dlouhodobého majetku byly v tomto roce o více než 700 000 Kč menší, ale naopak se mírně zvýšily náklady na opravy a udržování i mzdové náklady.

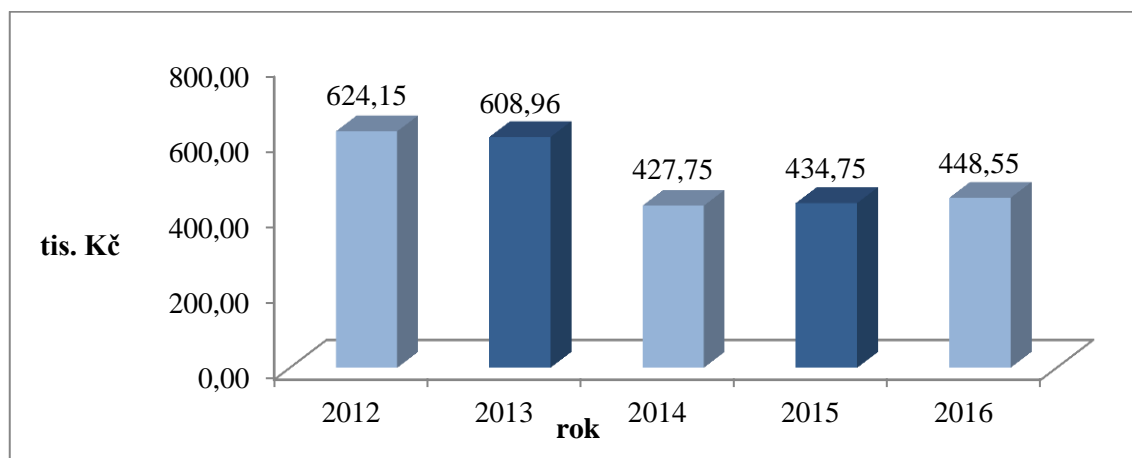
Tab. 5: Náklady na doplňkovou činnost v letech 2012-2016 (v tis. Kč)

Náklady na doplňkovou činnost v tis. Kč	2012	2013	2014	2015	2016
Spotřeba materiálu	344,42	336,73	236,73	254,86	248,40
Spotřeba energie	60,20	68,57	33,22	42,27	34,56
Opravy a udržování	24,64	5,94	8,85	4,84	6,55
Ostatní služby	22,18	6,46	3,81	4,47	7,56
Mzdové náklady	127,56	142,10	107,16	94,77	108,96
Zákonné sociální pojištění	43,87	47,74	36,91	32,38	37,09
Zákonné sociální náklady	1,28	1,42	1,07	0,95	1,64
Jiné sociální náklady	-	-	-	0,21	0,44
Náklady z drobného dlouhodobého majetku	-	-	-	-	3,35
Náklady celkem	624,15	608,96	427,75	434,75	448,55

(Zdroj: Vlastní zpracování dle 24)

V roce 2012 byly opravy a udržování mnohonásobně vyšší než v ostatních letech. To bylo způsobeno nákupem kotle a konvektomatu do školní jídelny, která je přístupná nejen pro žáky a zaměstnance příspěvkové organizace, ale i pro cizí strávníky. Taktéž se v roce 2012 navýšily i náklady na ostatní služby kvůli montáži a zapojení pořízeného kotle. V roce 2016 byly do školní jídelny pořízeny hrnce a mixér, což navýšilo náklady z drobného dlouhodobého majetku.

Celkové náklady na doplňkovou činnost v letech 2012 - 2016 (v tis. Kč)

Graf 2: Celkové náklady na doplňkovou činnost v letech 2012-2016 (v tis. Kč) (Vlastní zpracování dle 24)

Graf č. 2 ukazuje vývoj celkových nákladů na doplňkovou činnost příspěvkové organizace ZŠ T. G. Masaryka a MŠ Hovorany v letech 2012 – 2016. V roce 2012 byly náklady nejvyšší kvůli pořízení kotle do školní jídelny. V roce 2013 náklady mírně poklesly, jelikož se nepořizovalo žádné nové zařízení. V letech 2014 – 2016 došlo ke snížení nákladů o více než 150 000 Kč. Toto snížení bylo zapříčiněno snížením spotřeby energie i mzdových nákladů.

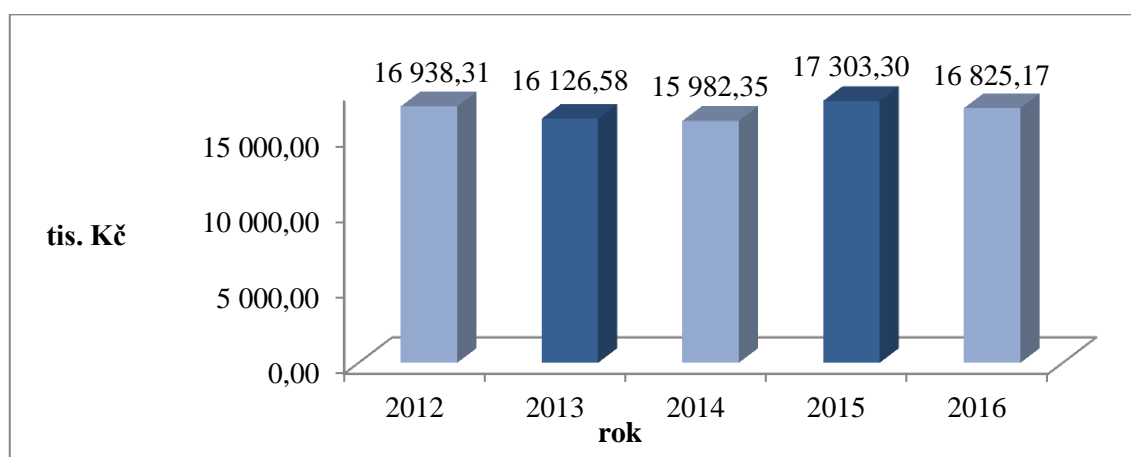
Tab. 6: Výnosy na hlavní činnost v letech 2012-2016 (v tis. Kč)

Výnosy na hlavní činnost v tis. Kč	2012	2013	2014	2015	2016
Výnosy z prodeje služeb	899,76	973,72	1 030,20	985,69	1 071,82
Jiné výnosy z vlastních výkonů	-	-	-	3,30	0,05
Čerpání fondů	290,51	100,78	42,30	164,34	272,13
Ostatní výnosy z činnosti	6,81	-	-	-	-
Úroky	29,37	26,99	22,10	0,28	1,10
Ostatní finanční výnosy	-	4,45	2,45	2,00	4,50
Výnosy vybraných místních vládních institucí z transferů	15 711,86	15 020,64	14 885,30	16 147,69	15 475,57
Výnosy celkem	16 938,31	16 126,58	15 982,35	17 303,30	16 825,17

(Zdroj: Vlastní zpracování dle 24)

V roce 2015 a 2016 jsou v jiných výnosech z vlastních výkonů poměrně zanedbatelné částky, které byly v roce 2015 vybrány za poškozené učebnice a v roce 2016 za duplikát vysvědčení. V roce 2014 příspěvková organizace z fondů odčerpala nejnižší částku, jelikož v tomto jediném roce nečerpala žádné finanční prostředky z rezervního fondu. V letech 2015 – 2016 došlo k rapidnímu poklesu úroků, což bylo způsobeno snížením úrokových sazeb. V letech 2013 – 2016 má příspěvková organizace i menší částky v ostatních finančních výnosech, které zahrnují dary od rodičů žáků. Nejvyšší položkou výnosů na hlavní činnost jsou výnosy vybraných místních vládních institucí z transferů, do kterých se řadí transfery od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, které tvoří podstatnou část, a příspěvek na provoz od zřizovatele příspěvkové organizace.

Celkové výnosy na hlavní činnost v letech 2012 – 2016 (v tis. Kč)

Graf 3: Celkové výnosy na hlavní činnost v letech 2012-2016 (v tis. Kč) (Vlastní zpracování dle 24)

Graf č. 3 ukazuje vývoj celkových výnosů na hlavní činnost příspěvkové organizace ZŠ T. G. Masaryka a MŠ Hovorany v letech 2012 – 2016. Oproti roku 2012 se celkové výnosy v letech 2013 - 2014 snížily z největší části kvůli nižším transferům od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a také kvůli nižšímu čerpání z rezervního fondu. V roce 2015 dosahovaly celkové výnosy nejvyšší částky ve sledovaném období, jelikož v tomto roce se navýšily i výnosy vybraných místních vládních institucí z transferů o více než 1 mil. Kč oproti předcházejícímu roku. V roce 2016 celkové výnosy poklesly opět snížením výnosů vybraných místních vládních institucí z transferů.

Tab. 7: Výnosy na doplňkovou činnost v letech 2012-2016 (v tis. Kč)

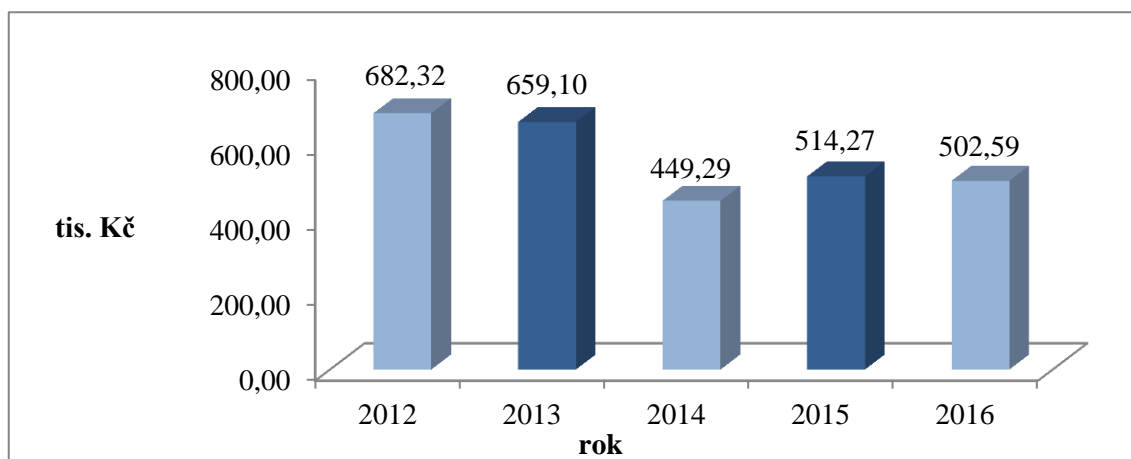
Výnosy na doplňkovou činnost v tis. Kč	2012	2013	2014	2015	2016
Výnosy z prodeje služeb	661,32	659,10	449,29	514,27	502,59
Ostatní finanční výnosy	21,00	-	-	-	-
Výnosy celkem	682,32	659,10	449,29	514,27	502,59

(Zdroj: Vlastní zpracování dle 24)

Výnosy na doplňkovou činnost v této příspěvkové organizaci obsahují pouze výnosy z prodeje služeb, které zahrnují stravné a ostatní finanční výnosy. V roce 2012 jsou výnosy nejvyšší, jelikož navštěvovalo školní jídelnu nejvyšší počet strávníků a zároveň

v tomto jediném roce výnosy obsahují i ostatní finanční výnosy, do kterých patří dary do základní a mateřské školy. V roce 2014 jsou výnosy na doplňkovou činnost nejnižší, což znamená, že školní jídelnu v tomto roce navštěvoval nejmenší počet strávníků.

Celkové výnosy na doplňkovou činnost v letech 2012 – 2016 (v tis. Kč)

Graf 4: Celkové výnosy na doplňkovou činnost v letech 2012-2016 (v tis. Kč) (Vlastní zpracování dle 24)

Graf č. 4 ukazuje vývoj celkových výnosů na doplňkovou činnost příspěvkové organizace ZŠ T. G. Masaryka a MŠ Hovorany v letech 2012 – 2016. Z grafu je patrné, že výnosy na doplňkovou činnost byly nejvyšší v roce 2012. V tomto roce navštěvoval školní jídelnu největší počet strávníků a zároveň byl přijat i dar do základní a mateřské školy. V roce 2013 byla situace velmi podobná jako v předešlém roce. V roce 2014 byly celkové výnosy nejnižší, kvůli nižšímu počtu strávníků navštěvujících školní jídelnu. V letech 2015 a 2016 se situace se strávíky zlepšila a proto se zvýšily i celkové výnosy.

3.4 Finanční analýza příspěvkové organizace

Finanční analýza patří k poměrně propracovaným součástem finančního řízení, je však pravdou, že se předpokládá její užití především pro ziskově orientované subjekty soukromého tržního sektoru. Finanční analýza je metodou hodnocení finančního hospodaření firmy, při kterém se zpracovávají prvotně zachycená data, která jsou

zpravidla v peněžních jednotkách. Tato získaná data se třídí, poměřují se mezi sebou navzájem, kvantifikují se vztahy mezi nimi a určuje se jejich vývoj. Všemi těmito postupy se zvyšuje informační hodnota zpracovaných dat. Finanční analýza se zaměřuje na určení problémů, silných a slabých stránek firmy. Informace, které získáme pomocí finanční analýzy, nám umožňují dospět k určitým závěrům o celkovém hospodaření a finanční situaci firmy. Tyto informace jsou podkladem pro rozhodování managementu firmy (18, s. 23-25).

Cíle finanční analýzy:

- posouzení dosavadního vývoje firmy a poskytnutí informací pro rozhodnutí do budoucna,
- rozbor možných variant dalšího vývoje a výběr nejvhodnější varianty,
- porovnání výsledků různých firem,
- zpracování informací pro hodnocení firmy vnějšími partnery, věřiteli i vlastníky (18, s. 25).

Nástroje finanční analýzy

Mezi základní nástroje finanční analýzy patří dílčí ukazatele finanční analýzy (18, s. 27). Municipální firma používá ke svému sledování ty oblasti, které jsou pro ni relevantní. Stejně tak si vybírá ukazatele, které je nejvíce informují o míře dosahování stanovených cílů, o silných a slabých stránkách jejího finančního řízení a o možném ohrožení v budoucnu (18, s. 101).

Pro zhodnocení hospodaření příspěvkové organizace Základní škola T. G. Masaryka a Mateřská škola Hovorany jsou vybrány tyto ukazatele:

- ukazatele autarkie,
- ukazatele likvidity,
- ukazatele rentability,
- ukazatele aktivity,
- ukazatele financování.

3.4.1 Ukazatele autarkie

Ukazatel autarkie je prvním z ukazatelů, pomocí kterého budeme hodnotit hospodaření příspěvkové organizace Základní škola T. G. Masaryka a Mateřská škola Hovorany.

Autarkie odráží míru soběstačnosti municipální firmy. Jelikož nejsou municipální firmy zřizovány jako ziskové firmy a jejich hospodářský výsledek je zachycován na aktuální bázi, je tento hospodářský výsledek sporným ukazatelem pro zhodnocení efektivnosti municipální firmy (18, s. 101).

V závislosti na použitých datech může být hodnocena autarkie na výnosově nákladové bázi nebo příjmově výdajové bázi (18, s. 101). Pro zhodnocení naší příspěvkové organizace použijeme míru autarkie hlavní činnosti na bázi nákladů a výnosů.

Autarkie hlavní činnosti na bázi nákladů a výnosů

„Autarkie hlavní činnosti na výnosově nákladové bázi odráží míru, v jaké je municipální firma soběstačná z hlediska pokrytí svých nákladů hlavní činnosti z dosažených výnosů, a to v procentech.“ (18, s. 102)

Tento ukazatel se týká pouze hlavní činnosti. Ve výnosech jsou zahrnuty neinvestiční dotace, které jsou zpravidla nejvýznamnější částí výnosů. Výsledek daného ukazatele můžeme pozitivně hodnotit, pokud je roven 100 %. V případě menší hodnoty je krytí nákladů výnosy nedostatečné a je třeba provést analýzu příčin. V případě větší hodnoty než 100 % je podstatné to, čím je situace způsobena a je třeba zvážit, zda by neměly být dotační prostředky využity jinde (18, s. 102-103).

Autarkie hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů se vypočítá dle následujícího vzorce:

$$A_{HV-HČ} = \frac{V_{HČ}}{N_{HČ}} \times 100 \quad (1)$$

kde:

$A_{HV-H\check{C}}$ je autarkie hlavní činnosti na nákladově výnosové bázi,

$V_{H\check{C}}$ – výnosy z hlavní činnosti,

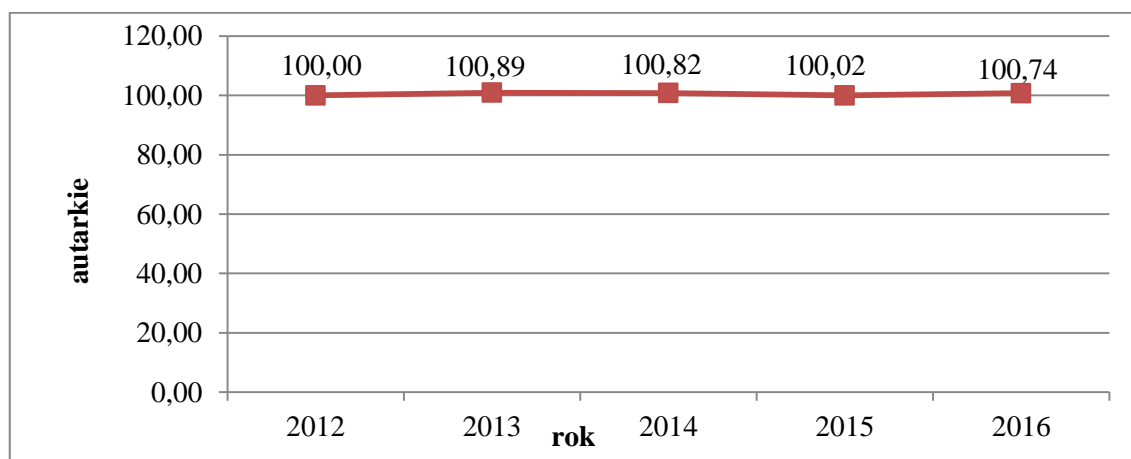
$N_{H\check{C}}$ – náklady hlavní činnosti (18, s. 102).

Tab. 8: Autarkie hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů v letech 2012-2016

Autarkie hlavní činnosti	2012	2013	2014	2015	2016
$V_{H\check{C}}$ v tis. Kč	16 938,31	16 126,58	15 982,35	17 303,30	16 825,17
$N_{H\check{C}}$ v tis. Kč	16 938,04	15 984,24	15 852,89	17 299,27	16 701,20
Autarkie v %	100,00	100,89	100,82	100,02	100,74

(Zdroj: Vlastní výpočet dle 24)

Autarkie hlavní činnosti na bázi nákladů a výnosů v letech 2012 - 2016

Graf 5: Autarkie hlavní činnosti na bázi nákladů a výnosů v letech 2012-2016 (Vlastní výpočet dle tab. 8)

Ve sledovaných letech 2012 - 2016 je míra autarkie hlavní činnosti vždy rovna nebo větší než 100 %. To znamená, že ve sledovaném období bylo krytí nákladů výnosy dostačující. V roce 2012 se rovná míra autarkie hlavní činnosti podniku přesně 100 %, tudíž dosažené výnosy přesně pokryly náklady na hlavní činnost. V letech 2013 - 2016 míra autarkie hlavní činnosti přesahuje nepatrně 100 %, proto nemusíme zvažovat, zda by dotační prostředky měly být využity jinde.

3.4.2 Ukazatele likvidity

Tyto ukazatele jsou v praxi nejčastěji hodnocenými ukazateli municipálních firem. Ukazatele likvidity můžeme rozdělit na okamžité, pohotové a běžné. Většinou se hodnotí likvidita okamžitá a zpravidla likvidita pohotová. Obě výrazně ovlivňují časový cyklus financování, resp. způsob uhrazování té části ceny veřejného produktu, která představuje jeho podíl na vybraných daních (18, s. 114).

Okamžitá likvidita

Všechny ukazatele likvidity patří mezi poměrové ukazatele stavových hodnot, ukazují stav pouze k hodnocenému okamžiku. Pro zdravou firmu soukromého ziskového sektoru bývá někdy uváděna hodnota okamžité likvidity kolem hodnoty 0,2, což znamená, že peníze by měly představovat zhruba 1/5 hodnoty závazků. Tato hodnota bývá u municipálních firem zejména koncem roku zpravidla vyšší, což svědčí o potřebě řízení míry zhodnocování volných peněžních prostředků (18, s. 115).

Okamžitou likviditu vypočítáme pomocí následujícího vzorce:

$$L_I = \frac{Pe}{KZv} \quad (2)$$

kde:

Pe – peníze a jejich ekvivalenty (tj. včetně terminovaných vkladů a v krátké době obchodovatelných cenných papírů),

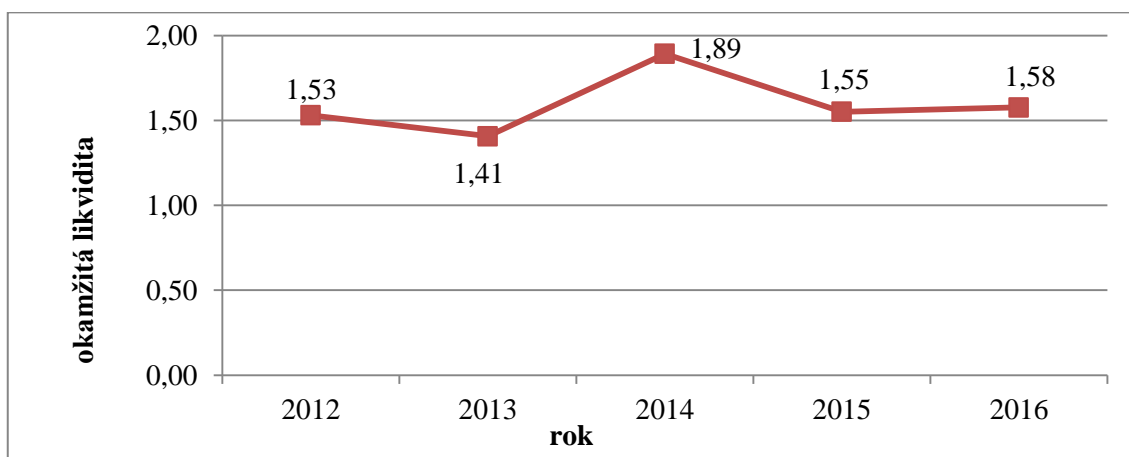
KZv – krátkodobé závazky (18, s. 115).

Tab. 9: Okamžitá likvidita v letech 2012-2016

Okamžitá likvidita	2012	2013	2014	2015	2016
Pe v tis. Kč	1 951,08	2 160,46	2 606,59	2 143,13	2 618,89
KZv v tis. Kč	1 274,64	1 535,80	1 377,56	1 381,21	1 660,78
Okamžitá likvidita	1,53	1,41	1,89	1,55	1,58

(Zdroj: Vlastní výpočet dle 24)

Okamžitá likvidita v letech 2012 - 2016

Graf 6: Okamžitá likvidita v letech 2012-2016 (Vlastní výpočet dle tab. 9)

Vývoj okamžité likvidity organizace ZŠ T. G. Masaryka a MŠ Hovorany se pohybuje v hodnotách od 1,41 do 1,89. To znamená, že ve všech zkoumaných obdobích jsou hodnoty několikanásobně vyšší než hodnota doporučená. V jednotlivých letech je výše okamžité likvidity organizace ovlivňována zejména stavem peněz na bankovním účtu a na druhé straně především výší závazků k zaměstnancům organizace a výší krátkodobých přijatých záloh. V roce 2013 je hodnota nejnižší, což bylo způsobeno nárůstem prostředků na účtech dodavatelů a krátkodobých přijatých záloh. Naopak v roce 2014 dosáhl ukazatel nejvyšší hodnoty, jelikož se prostředky na běžném účtu zvýšily přibližně o 500 000 Kč a na straně krátkodobých závazků se snížila položka krátkodobých přijatých záloh. V roce 2015 byla výše okamžité likvidity ovlivněna poklesem prostředků na běžném účtu přibližně o 500 000 Kč oproti předchozímu roku, což způsobilo pokles hodnoty ukazatele. V roce 2016 se finanční prostředky na běžném účtu opět zvýšily na podobnou hodnotu jako v roce 2014, ovšem na straně krátkodobých závazků došlo k nárůstu, který byl způsoben zvýšením závazků k zaměstnancům o více než 100 000 Kč oproti předcházejícím obdobím.

Pohotová likvidita

U pohotové likvidity se někdy hovoří o rychlém testu finančního zdraví nebo také o testu kyselosti. Výsledné hodnoty by se měly pohybovat kolem hodnoty jedna, která prezentuje vyrovnanost mezi krátkodobými pohledávkami a krátkodobými závazky. Hodnoty pohotové likvidity pod hodnotu jedna ukazují na nebezpečí nesolventnosti. Naopak hodnoty ukazatele převyšující hodnotu jedna znamenají neefektivní vázání prostředků v peněžních pohledávkách (18, s. 116-117).

Pohotovou likviditu vypočítáme jako:

$$L_{II} = \frac{Pe + Po}{KZv} \quad (3)$$

kde:

L_{II} je pohotová likvidita,

Pe – peníze a jejich ekvivalenty (tj. včetně termínovaných vkladů a v krátké době obchodovatelných cenných papírů),

Po – pohledávky, a to krátkodobé pohledávky,

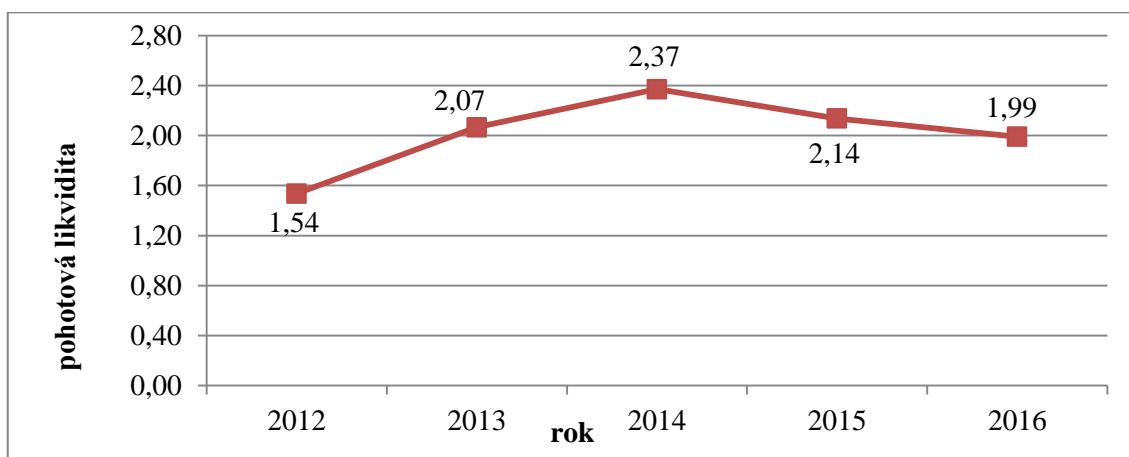
KZv – krátkodobé závazky (18, s. 116).

Tab. 10: Pohotová likvidita v letech 2012-2016

Pohotová likvidita	2012	2013	2014	2015	2016
Pe v tis. Kč	1 951,08	2 160,46	2 606,59	2 143,13	2 618,89
Po v tis. Kč	7,33	1 013,68	659,11	808,31	686,84
KZv v tis. Kč	1 274,64	1 535,80	1 377,56	1 381,21	1 660,78
Pohotová likvidita	1,54	2,07	2,37	2,14	1,99

(Zdroj: Vlastní výpočet dle 24)

Pohotová likvidita v letech 2012 - 2016

Graf 7: Pohotová likvidita v letech 2012-2016 (Vlastní výpočet dle tab. 10)

Ve všech letech se výše pohotové likvidity pohybuje nad doporučenou hodnotou, což znamená neefektivní vázání prostředků organizace v peněžních pohledávkách. V roce 2012 byla výše pohotové likvidity nejnižší, jelikož krátkodobé pohledávky v tomto roce měly nejnižší hodnotu. V letech 2013 - 2016 se ukazatel zvýšil vlivem nárůstu krátkodobých pohledávek. Ty dosahovaly vyšších hodnot, kvůli zvýšení prostředků na účtech krátkodobých poskytnutých záloh a jiných pohledávek z hlavní činnosti. V roce 2014 byl ukazatel nejvyšší, jelikož se prostředky na běžném účtu zvýšily přibližně o 500 000 Kč a na straně krátkodobých závazků se snížila položka krátkodobých přijatých záloh.

Pracovní kapitál, resp. čistý pracovní kapitál

Čistý pracovní kapitál představuje prostředky, které má municipální firma k dispozici pro svou běžnou provozní činnost. Jde o jakýsi „manipulační prostor“ managementu, který zohledňuje využitelný krátkodobý majetek, avšak jeho hodnotu snižuje o prostředky představující výši závazků, jež je nutno uhradit (18, s. 117).

Čistý pracovní kapitál se vypočítá dle následující vzorce:

$$PK = OA - KZ_v \quad (4)$$

kde:

PK je pracovní kapitál (čistý pracovní kapitál),

OA – oběžná aktiva,

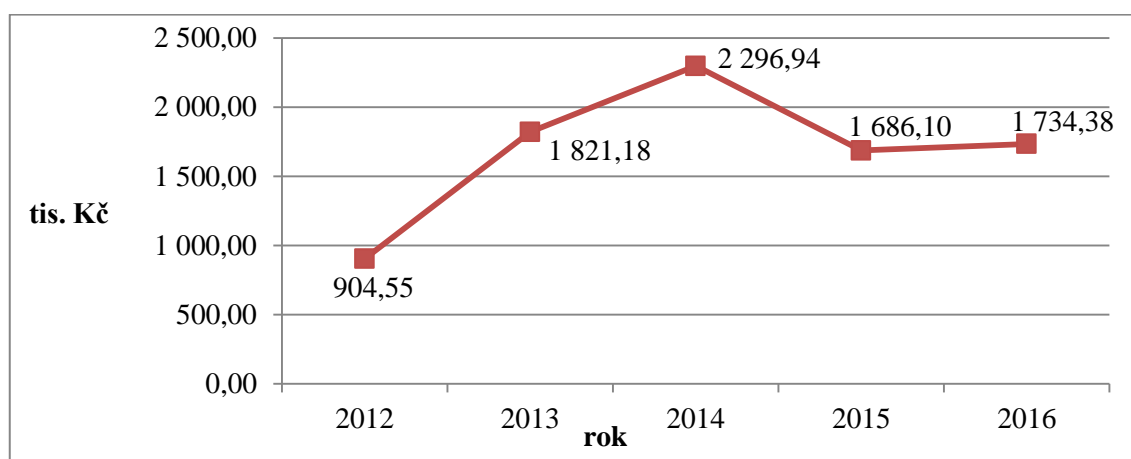
KZv – krátkodobé závazky (18, s. 117).

Tab. 11: Pracovní kapitál v letech 2012-2016 (v tis. Kč)

Pracovní kapitál	2012	2013	2014	2015	2016
OA v tis. Kč	2 179,19	3 356,98	3 674,50	3 067,31	3 395,16
KZv v tis. Kč	1 274,64	1 535,80	1 377,56	1 381,21	1 660,78
Pracovní kapitál	904,55	1 821,18	2 296,94	1 686,10	1 734,38

(Zdroj: Vlastní výpočet dle 24)

Pracovní kapitál v letech 2012 – 2016 (v tis. Kč)

Graf 8: Pracovní kapitál v letech 2012-2016 (Vlastní výpočet dle tab. 11)

Pracovní kapitál se ve všech pěti letech pohybuje v kladných a zároveň i docela vysokých hodnotách, což je pro organizaci pozitivní, jelikož má tyto prostředky k dispozici pro svou běžnou provozní činnost. V roce 2012 byla výše pracovního kapitálu nejnižší, protože krátkodobé pohledávky v tomto roce neobsahovaly účty krátkodobých poskytnutých záloh a ani jiné pohledávky z hlavní činnosti. Naopak v roce 2014 dosáhl ukazatel nejvyšší částky díky tomu, že krátkodobý finanční majetek spolu s

krátkodobými pohledávkami tvořily nejvyšší hodnotu. Nejvýznamnější částí oběžných aktiv u příspěvkové organizace ZŠ T. G. Masaryka a MŠ Hovorany je finanční majetek a pohledávky, které se na oběžných aktivech této organizace podílejí největší měrou.

3.4.3 Ukazatele rentability

U municipálních firem představuje rentabilita jeden z nejdiskutovanějších problémů, jelikož zisk jako účetní hodnota není smyslem činnosti této firmy. Také je nutné si uvědomit, že municipální firmy vedle své hlavní činnosti často realizují i doplňkovou činnost, tudíž se jejich cíle z hlediska rentability liší. V případě hlavní činnosti je cílem vyrovnanost nákladů a výnosů, kdežto u doplňkové činnosti je cílem zisk (18, s. 105).

S ohledem na specifika municipální firmy byly pro potřeby naší příspěvkové organizace vybrány pouze některé ukazatele, kterými jsou:

- rentabilita nákladů doplňkové činnosti,
- míra pokrytí ztráty z hlavní činnosti ziskem z doplňkové činnosti.

Rentabilita nákladů doplňkové činnosti

Nákladová rentabilita je „nejpřísnějším“ ukazatelem efektivnosti. Jejím cílem je maximalizace nákladové rentability. Doplňková činnost je povolena zřizovatelem ve zřizovací nebo zakládací listině municipální firmy jedině za předpokladu její ziskovosti. Prostředky získané z této doplňkové činnosti mají podporovat činnost hlavní, a také mají sloužit k posílení hmotné zainteresovanosti pracovníků municipální firmy (18, s. 107).

Vzorec pro výpočet rentability nákladů doplňkové činnosti je následující:

$$r_{ND\check{c}} = \frac{HV_{D\check{c}}}{N_{D\check{c}}} \times 100 \quad (5)$$

kde:

$r_{ND\check{c}}$ je rentabilita nákladů doplňkové činnosti,

HV_{DC} – hospodářský výsledek doplňkové činnosti,

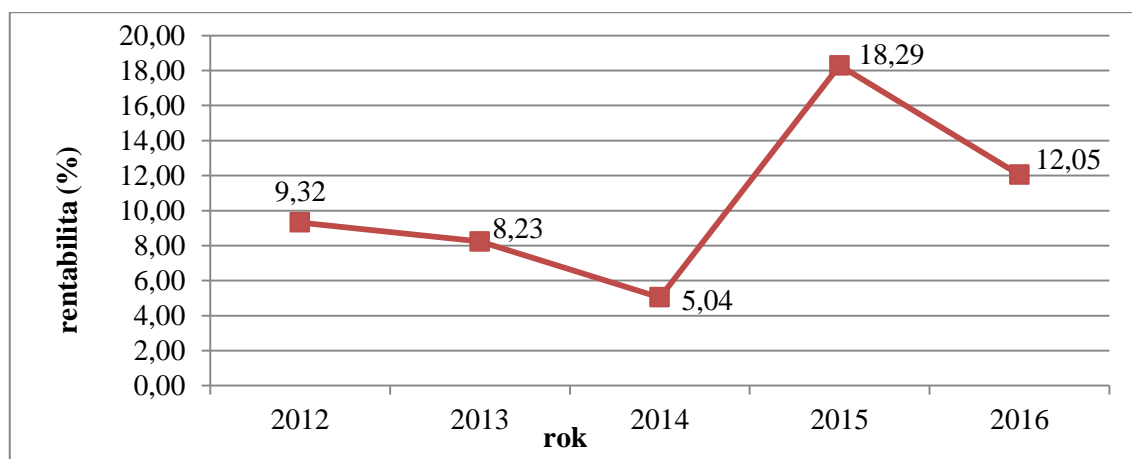
N_{DC} – náklady doplňkové činnosti (18, s. 106).

Tab. 12: Rentabilita nákladů doplňkové činnosti v letech 2012-2016

Rentabilita nákladů doplňkové činnosti	2012	2013	2014	2015	2016
HV_{DC} v tis. Kč	58,17	50,13	21,55	79,52	54,04
N_{DC} v tis. Kč	624,15	608,96	427,75	434,75	448,55
Rentabilita v %	9,32	8,23	5,04	18,29	12,05

(Zdroj: Vlastní výpočet dle 24)

Rentabilita nákladů doplňkové činnosti v letech 2012-2016

Graf 9: Rentabilita nákladů doplňkové činnosti v letech 2012-2016 (Vlastní výpočet dle tab. 12)

Rentabilita nákladů doplňkové činnosti byla ve všech sledovaných letech v kladných hodnotách, což je pro organizaci pozitivní skutečnost. Od roku 2012 do roku 2014 rentabilita klesla z hodnoty 9,32 % na 5,04 %, jelikož v těchto letech se celkové náklady na doplňkovou činnost snižovaly, a zároveň se snižoval i hospodářský výsledek z doplňkové činnosti. Naopak v roce 2015 byla rentabilita nejvyšší. V tomto roce ukazatel vzrostl z 5,04 % na 18,29 %, jelikož hospodářský výsledek z doplňkové činnosti dosahoval v tomto roce nejvyšší hodnoty. Z toho vyplývá, že v roce 2015 byla doplňková činnost příspěvkové organizace ZŠ T. G. Masaryka a MŠ Hovorany velmi efektivní.

V roce 2016 rentabilita poklesla vlivem snížení hospodářského výsledku z doplňkové činnosti.

Míra pokrytí ztráty z hlavní činnosti ziskem z doplňkové činnosti

Tento ukazatel zachycuje procentuální míru, v jaké je ziskem z doplňkové činnosti pokrývána ztráta z hlavní činnosti. Ukazatel má smysl počítat pouze při realizaci doplňkové činnosti, a pokud je ztráta z hlavní činnosti. Pokud je hospodářský výsledek hlavní činnosti roven nule, nemá tento ukazatel své opodstatnění (18, s. 107-108).

Míra pokrytí ztráty z hlavní činnosti ziskem z doplňkové činnosti:

$$Z'' = \frac{\text{zisk}_{\text{DČ}}}{\text{ztráta}_{\text{HČ}}} \times 100 \quad (6)$$

kde:

Z'' je míra pokrytí ztráty z hlavní činnosti ziskem z doplňkové činnosti,

$\text{zisk}_{\text{DČ}}$ – hospodářský výsledek z doplňkové činnosti implicitně v kladné hodnotě,

$\text{ztráta}_{\text{HČ}}$ – hospodářský výsledek z hlavní činnosti implicitně v záporné hodnotě (18, s. 107).

V příspěvkové organizaci ZŠ T. G. Masaryka a MŠ Hovorany nemá smysl daný ukazatel počítat, jelikož ve sledovaném období neměla tato organizace ani v jednom roce ztrátu z hlavní činnosti.

Tab. 13: Hospodářské výsledky z hlavní i doplňkové činnosti v letech 2012-2016 (v tis. Kč)

Hospodářské výsledky v jednotlivých letech	2012	2013	2014	2015	2016
HV _{HČ} v tis. Kč	0,27	142,33	129,45	4,03	123,96
HV _{DČ} v tis. Kč	58,17	50,13	21,55	79,52	54,04

(Zdroj: Vlastní zpracování dle 24)

V roce 2012 je hospodářský výsledek z hlavní činnosti nejnižší, kvůli vysoké spotřebě materiálu a vysokým mzdovým nákladům. Naopak v roce 2013 je hospodářský výsledek z hlavní činnosti nejvyšší, právě díky snížené spotřebě materiálu až o 800 000 Kč. V roce 2015 hospodářský výsledek z hlavní činnosti oproti předchozímu roku výrazně poklesl, kvůli zvýšení celkových nákladů na hlavní činnost v tomto roce. Toto zvýšení bylo způsobeno vycestováním žáků i učitelů na jazykový kurz do zahraničí.

V roce 2014 dosáhl hospodářský výsledek z doplňkové činnosti nejnižší hodnoty kvůli tomu, že v tomto roce výnosy i náklady na doplňkovou činnost dosahovaly nejnižších hodnot ze všech sledovaných období. Hospodářský výsledek z doplňkové činnosti byl nejvyšší v roce 2015 díky vyšším výnosům z prodeje služeb a nižším celkovým nákladům.

3.4.4 Ukazatele aktivity

Ukazatele aktivity znamenají pro municipální firmu doplňující ukazatele hodnocení. Prolínají totiž hodnocení ukazatelů ostatních oblastí. Tyto ukazatele mohou významným způsobem ilustrovat dopady řízení municipální firmy na její efektivnost, a to zejména na její složku hospodárnosti (18, s. 119).

Pro potřeby naší příspěvkové organizace byl vybrán následující ukazatel aktivity:

- míra vázanosti fixních aktiv na výnosech.

Míra vázanosti fixních aktiv na výnosech

Ukazatel vázanosti fixních aktiv na výnosech v zůstatkových cenách upozorňuje na míru náročnosti daného oboru na dlouhodobý majetek. Při stanovení standardní hodnoty by snížení ukazatele pod tuto hodnotu znamenalo ohrožení municipální firmy z nedostatku saturace potřebným dlouhodobým majetkem. Naopak výrazné převýšení uznané standardní hodnoty by bylo výrazem neekonomického vázání zdrojů v dlouhodobém majetku ve vztahu k úrovni výnosů (18, s. 121).

Míra vázanosti fixních aktiv na výnosech:

$$\text{míra vázanosti FA na výnosech} = \frac{\text{FA}}{\text{V}} \quad (7)$$

kde:

FA – hodnota fixních aktiv v zůstatkové ceně,

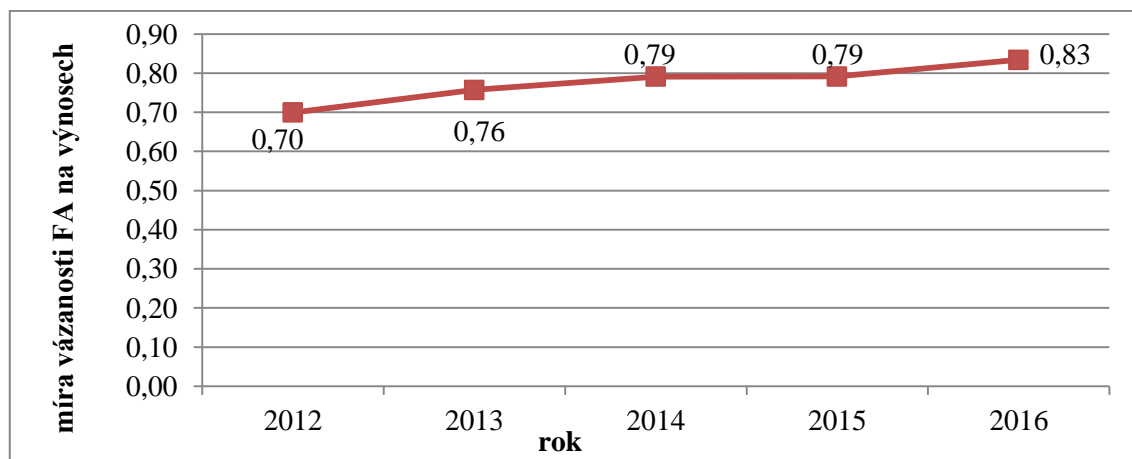
V – výnosy celkem (18, s. 121).

Tab. 14: Míra vázanosti fixních aktiv na výnosech v letech 2012-2016

Míra vázanosti fixních aktiv na výnosech	2012	2013	2014	2015	2016
FA v tis. Kč	11 847,16	12 213,43	12 645,17	13 697,16	14 037,74
Výnosy v tis. Kč	16 938,31	16 126,58	15 982,35	17 303,30	16 825,17
Míra vázanosti FA na výnosech	0,70	0,76	0,79	0,79	0,83

(Zdroj: Vlastní výpočet dle 24)

Míra vázanosti fixních aktiv na výnosech v letech 2012 - 2016

Graf 10: Míra vázanosti fixních aktiv na výnosech v letech 2012-2016 (Vlastní výpočet dle tab. 14)

Jak můžeme vyčíst z grafu, míra vázanosti fixních aktiv na výnosech postupně roste. Tento růst je způsoben postupným navyšováním dlouhodobého hmotného majetku.

Nejvýznamnější část fixních aktiv organizace tvoří drobný dlouhodobý hmotný majetek, dále pak samostatné hmotné movité věci a soubory hmotných movitých věcí a drobný dlouhodobý nehmotný majetek.

3.4.5 Ukazatele financování

V soukromém ziskovém sektoru patří tyto ukazatele mezi nejvýznamnější. U municipálních firem mají ukazatele financování poněkud odlišnou pozici. S ohledem na způsob financování i na reglementaci municipálních firem převažují zpravidla vlastní zdroje nad dluhy, které mají nejčastěji krátkodobý charakter a týkají se především závazků vůči dodavatelům, zaměstnancům a na ně vázaným závazkům vůči institucím sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění a státu (18, s. 126).

Pro potřeby této práce byly vybrány následující ukazatele:

- míra finanční nezávislosti (stability),
- míra věřitelského rizika.

Míra finanční nezávislosti (stability)

Jedná se o ukazatel stability, který je stavovým okamžikovým indikátorem. U příspěvkových organizací nabývá tento ukazatel relativně vysokých hodnot (nad 70 %). U municipálních firem je třeba věnovat pozornost hodnotě pod 50 %, hodnota pod 30 % může být označena za výraz její nestability (18, s. 127).

Míru finanční nezávislosti zjistíme dle následujícího vzorce:

$$\text{míra finanční nezávislosti} = \frac{VK}{K} \times 100 \quad (8)$$

kde:

VK – vlastní kapitál,

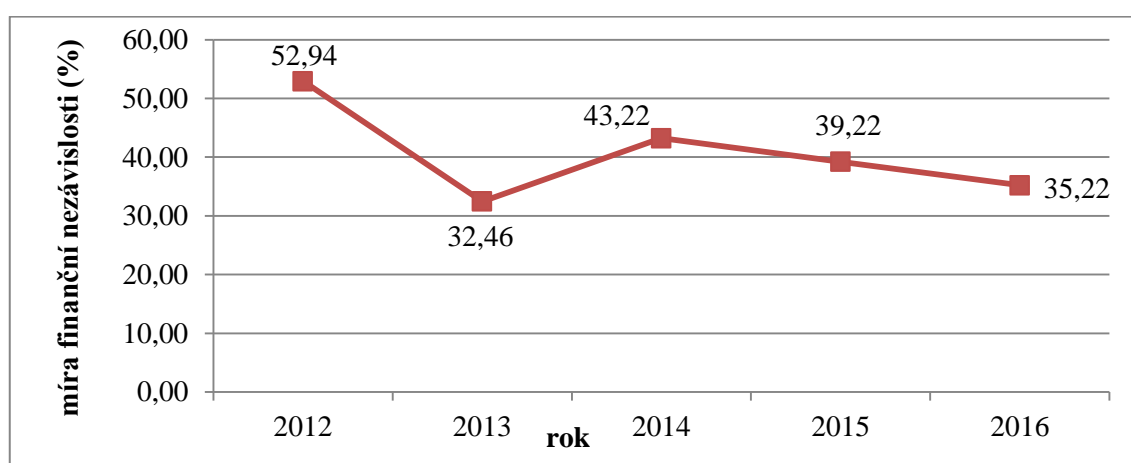
K – celkový kapitál (18, s. 127).

Tab. 15: Míra finanční nezávislosti v letech 2012-2016

Míra finanční nezávislosti (stability)	2012	2013	2014	2015	2016
Vlastní kapitál	1 499,77	1 320,00	1 726,63	1 418,37	1 341,60
Celkový kapitál	2 832,84	4 066,71	3 994,62	3 616,81	3 809,40
Míra finanční nezávislosti v %	52,94	32,46	43,22	39,22	35,22

(Zdroj: Vlastní výpočet dle 24)

Míra finanční nezávislosti (stability) v letech 2012 - 2016

Graf 11: Míra finanční nezávislosti (stability) v letech 2012-2016 (Vlastní výpočet dle tab. 15)

V roce 2012 byla míra finanční nezávislosti, jako v jediném ze sledovaných let, nad 50 %. To znamená, že v tomto jediném roce byly vlastní zdroje vyšší než cizí zdroje. Oproti roku 2012 se v roce 2013 zvýšily cizí zdroje o více než 1 milion Kč, přičemž vlastní zdroje zůstaly zhruba ve stejné výši. To zapříčinilo pokles míry finanční nezávislosti. V roce 2014 ukazatel vzrostl vlivem navýšení vlastního kapitálu přibližně o 400 000 Kč. V letech 2015 - 2016 ukazatel mírně klesal kvůli snižování vlastního kapitálu.

Míra věřitelského rizika

Tento ukazatel hodnotí míru účasti cizího kapitálu na finančních zdrojích. Pokud je užíván hlavně cizí neúročený kapitál, svádí to k tvrzení, že díky jeho „nenákladovosti“ je vhodné jeho podíl na celkovém kapitálu maximalizovat. Činnost firmy by pak byla

financována jejími věřiteli, aniž by jim platila úrok. Nebezpečí tohoto trendu však spočívá v ohrožení finanční stability a při zvýšení nelikvidních aktiv může dojít i k insolventnosti (18, s. 128).

Míra věřitelského rizika:

$$\text{míra věřitelského rizika} = \frac{CK}{K} \quad (9)$$

kde:

K je stav kapitálu,

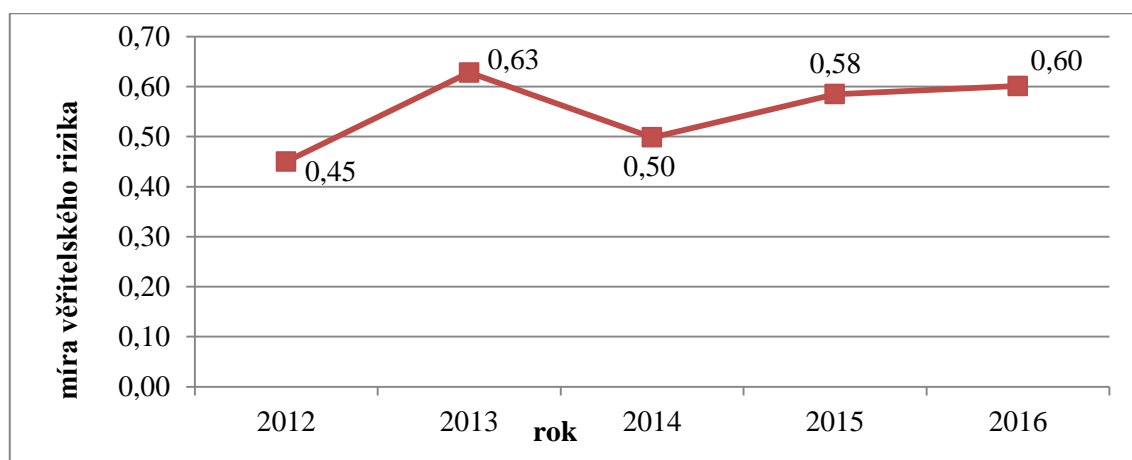
CK – stav cizího kapitálu (18, s. 128).

Tab. 16: Míra věřitelského rizika v letech 2012-2016

Míra věřitelského rizika	2012	2013	2014	2015	2016
CK v tis. Kč	1 274,64	2 554,25	1 991,51	2 114,90	2 289,80
Kapitál v tis. Kč	2 832,84	4 066,71	3 994,62	3 616,81	3 809,40
Míra věřitelského rizika	0,45	0,63	0,50	0,58	0,60

(Zdroj: Vlastní výpočet dle 24)

Míra věřitelského rizika v letech 2012 - 2016

Graf 12: Míra věřitelského rizika v letech 2012-2016 (Vlastní výpočet dle tab. 16)

Ukazatel míry věřitelského rizika je v roce 2012 nejmenší, jelikož cizí kapitál netvoří ani polovinu celkového kapitálu. V roce 2013 je situace opačná, v tomto roce je míra věřitelského rizika nejvyšší. Tato situace byla způsobena navýšením cizího kapitálu na přibližně dvojnásobek částky, než jaké dosahoval cizí kapitál v předešlém roce. V roce 2014 ukazatel klesl vlivem snížení cizího kapitálu o zhruba 500 000 Kč, tudíž v tomto roce tvořil cizí kapitál skoro polovinu celkové kapitálu. V letech 2015 - 2016 můžeme vidět opětovný nárůst tohoto ukazatele, jehož důvodem je pozvolné navýšení cizího kapitálu. Nejvýznamnější měrou ovlivňují cizí kapitál v organizaci ZŠ T. G. Masaryka a MŠ Hovorany krátkodobé závazky, především závazky vůči zaměstnancům a dohadné účty pasivní.

3.5 Celkové zhodnocení

Pro zhodnocení hospodaření příspěvkové organizace ZŠ T. G. Masaryka a MŠ Hovorany byla vybrána řada ukazatelů. Jako první byl použit ukazatel autarkie, konkrétně míra autarkie hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů. U tohoto ukazatele je doporučená hodnota rovna 100 %. V roce 2012 dosáhla míra autarkie hlavní činnosti přesné doporučené hodnoty. V letech 2013 - 2016 míra autarkie hlavní činnosti mírně přesahovala 100 %. Dle těchto výsledků můžeme říci, že je příspěvková organizace z hlediska pokrytí svých nákladů z hlavní činnosti z dosažených výnosů v realizovaných činnostech soběstačná.

Prvním z ukazatelů likvidity použitých v této práci je okamžitá likvidita, která posuzuje stav pouze k danému okamžiku. U okamžité likvidity jsou ve všech sledovaných letech hodnoty několikanásobně vyšší než hodnota doporučená. To znamená, že příspěvková organizace má na svém běžném účtu velkou část peněžních prostředků, které by mohla využít lépe. Dalším ukazatelem likvidity je pohotová likvidita. Ve všech letech se výše pohotové likvidity pohybuje nad doporučenou hodnotou, což znamená neefektivní vázání prostředků organizace v peněžních pohledávkách. V tomto případě by měla příspěvková organizace snížit dobu, za kterou musí odběratelé své závazky vůči organizaci uhradit. Posledním z ukazatelů likvidity, který byl použit v této práci je čistý pracovní kapitál.

Čistý pracovní kapitál se ve všech sledovaných letech pohybuje v kladných hodnotách, což je pro organizaci pozitivní skutečnost, jelikož oběžná aktiva převyšují krátkodobé závazky ve všech sledovaných letech. Tyto prostředky má příspěvková organizace k dispozici pro svou běžnou provozní činnost.

Dalšími ukazateli použitými v této práci jsou ukazatele rentability. Jedním ze zvolených ukazatelů rentability je rentabilita nákladů doplňkové činnosti. V letech 2012 - 2016 se tento ukazatel pohyboval v kladných hodnotách, z čehož vyplývá, že doplňková činnost této organizaci přináší zisk. Tento zisk z doplňkové činnosti poté může podporovat činnost hlavní.

Jako doplňující ukazatel ve finanční analýze příspěvkové organizace ZŠ T. G. Masaryka a MŠ Hovorany byl použit ukazatel aktivity, přesněji míra vázanosti fixních aktiv na výnosech. V letech 2012 - 2016 má míra vázanosti fixních aktiv na výnosech vzestupnou tendenci, což vypovídá o zvyšující se hodnotě fixních aktiv v dané příspěvkové organizaci. Fixní aktiva se zvyšovala díky postupnému nárůstu dlouhodobého hmotné i nehmotného majetku, který organizace pořídila.

Poslední skupinou ukazatelů využitých pro zhodnocení hospodaření příspěvkové organizace ZŠ T. G. Masaryka a MŠ Hovorany jsou ukazatele financování. Prvním ukazatelem v této skupině je míra finanční nezávislosti, která zachycuje míru zastoupení vlastního kapitálu v celkových zdrojích krytí majetku. Pouze v roce 2012 byla míra finanční nezávislosti nad 50 %, tudíž v tomto jediném roce byly vlastní zdroje vyšší než zdroje cizí. V letech 2013 - 2016 byla hodnota ukazatele menší jak 50 %, což bylo zapříčiněno nárůstem cizích zdrojů, především nárůstem prostředků na dohadných účtech pasivních, které byly v roce 2012 nulové. Velkou položku v cizích zdrojích tvoří také závazky vůči zaměstnancům. Snížení těchto dvou účtů by mohlo pomoci příspěvkové organizaci k větší míře finanční nezávislosti. Druhým zkoumaným ukazatelem financování je míra věřitelského rizika, která hodnotí míru účasti cizího kapitálu na finančních zdrojích. V roce 2012 byla míra věřitelského rizika nejmenší, jelikož byly vlastní zdroje vyšší než zdroje cizí. V roce 2013 byl naopak ukazatel nejvyšší, jelikož v tomto roce vzrostly cizí zdroje zhruba o polovinu. V tomto případě by příspěvková organizace měla snížit stav cizího kapitálu, aby zabránila případné insolventnosti.

4 VLASTNÍ NÁVRHY ŘEŠENÍ, POSOUZENÍ JEJICH PŘÍNOSŮ

Získávání dalších finančních prostředků je u příspěvkové organizace složitější než u firem, jejichž primárním cílem je dosažení zisku, jelikož příspěvkové organizace jsou závislé na svém zřizovateli.

4.1 Pronájem multimediálních učeben

Škola zatím nevyužila možnosti pronájmu svých vyučovacích prostor. Jedná se zejména o multimediální učebny, kterých má škola v dnešní době 14. Tyto učebny jsou vybaveny moderní prezentační technikou a mohou sloužit například ke konání firemních prezentací. Tyto učebny zůstávají po vyučování nevyužity. Pronájem podobné multimediální místnosti se pohybuje okolo 600 Kč za hodinu. Multimediální učebny je možno nabídnout k pronájmu až po skončení vyučování, tedy od 16 hodiny. Možnost pronájmu učeben by byla do 20 hodiny. Jelikož obec Hovorany, ve které se škola nachází má 2 150 obyvatel, lze předpokládat, že pronájem učeben nebude zcela využit. Předpokládejme tedy, že škola bude pronajímat jen 2 učebny a ty budou pronajaty dvě hodiny ze čtyř. V tomto případě by denní příjem z pronájmu učeben činil 2 400 Kč. S pronájmem jsou spojeny i určité výdaje, např. výdaje na spotřebovanou elektrickou energii. V této situaci se jedná o zanedbatelný výdaj, tudíž není nutné jej číselně vyjadřovat. Škola musí v zimním období topit neustále, aby prostory nevychladly, tudíž by nedocházelo ani ke zvýšení výdajů za vytápění. Jediný výdaj spojený s pronájmem multimediálních učeben by byla odměna pro zaměstnance, který se bude o učebny v době pronájmu starat. Tuto funkci by vykonával správce školy (školník). S tímto správcem školy by byla uzavřena dohoda o provedení práce. Jeho odměna by byla ve výši 100 Kč za hodinu, tedy 200 Kč za den a při překročení 300 hodin by výdaje ještě zahrnovaly příslušné odvody zdravotního a sociálního pojištění. Pro lepší představu jsou příjmy a výdaje spojené s pronájmem učeben vyčísleny níže ve třech různých variantách:

1. Optimistická varianta

Výdaje spojené s pronájmem učeben:

Denní výdaj = 100 Kč/hodina pronájmu * 2 hodiny = 200 Kč/den

Roční výdaj = 200 Kč/den * 250 dní = 50 000 Kč/rok + odvody na zdravotní a sociální pojištění

Příjmy spojené s pronájmem učeben

Denní příjem = 600 Kč/hodina pronájmu * 2 hodiny * 2 učebny = 2 400 Kč/den

Roční příjem = 2 400 Kč/den * 250 dní = 600 000 Kč

2. Pesimistická varianta

Výdaje spojené s pronájmem učeben:

Denní výdaj = 100 Kč/hodina pronájmu * 2 hodiny = 200 Kč/den

Roční výdaj = 200 Kč/den * 50 dní = 10 000 Kč/rok

Příjmy spojené s pronájmem učeben

Denní příjem = 600 Kč/hodina pronájmu * 2 hodiny * 2 učebny = 2 400 Kč/den

Roční příjem = 2 400 Kč/den * 50 dní = 120 000 Kč

3. Realistická varianta

Výdaje spojené s pronájmem učeben:

Denní výdaj = 100 Kč/hodina pronájmu * 2 hodiny = 200 Kč/den

Roční výdaj = 200 Kč/den * 100 dní = 20 000 Kč/rok

Příjmy spojené s pronájmem učeben

Denní příjem = 600 Kč/hodina pronájmu * 2 hodiny * 2 učebny = 2 400 Kč/den

Roční příjem = 2 400 Kč/den * 100 dní = 240 000 Kč

Z výsledku je patrné, že by škola díky pronájmu učeben zvýšila své roční příjmy. Tyto příjmy by navýšily dosavadní příjmy z doplňkové činnosti a škola by je mohla použít ke svému dalšímu rozvoji.

4.2 Pořádání počítačových kurzů pro dospělé a seniory

V dnešní době je téměř nezbytné, aby člověk uměl pracovat s počítačem. Proto bych navrhla, aby ZŠ T. G. Masaryka a MŠ Hovorany začala pořádat počítačové kurzy pro dospělé a seniory. Jelikož kurzy tohoto typu nejsou dostupné v žádném blízkém okolí Hovorán, byl by o ně patrně velký zájem. Kurz by probíhal v počítačové učebně základní školy a byl by otevřen pro 20 osob. Jednalo by se o dvouhodinové lekce, které by probíhaly jedenkrát týdně po dobu dvou měsíců, což činí společně osm lekcí. Cena kurzu pro jednu osobu by byla 700 Kč. Kurzy by byly pořádány v průběhu celého školního roku, tudíž by škola pořádala za jeden školní rok celkem 5 kurzů. Tento počítačový kurz by byl vyučován jedním z pedagogických pracovníků základní školy, za což by mu náležela finanční odměna. S tímto zaměstnancem by škola uzavřela dohodu o provedení práce. Odměna příslušného pracovníka by byla ve výši 120 Kč za hodinu, tedy 240 Kč za den plus příslušné odvody zdravotního a sociálního pojištění, pokud by byla překročena hranice 300 odpracovaných hodin. Zde jsou přesněji vyčísleny příjmy a výdaje:

Výdaje spojené s pořádáním počítačových kurzů

Výdaj na jeden kurz = 120 Kč/hodina lekce * 2 hodiny * 8 lekcí = 1 920 Kč/kurz

Celkové výdaje za kurzy = 1 920 Kč * 5 kurzů = 9 600 Kč/rok

Příjmy spojené s pořádáním počítačových kurzů

$\text{Příjem z jednoho kurzu} = 700 \text{ Kč} * 20 \text{ osob} = 14\,000 \text{ Kč}$

$\text{Celkový příjem z kurzů} = 14\,000 \text{ Kč} * 5 \text{ kurzů} = 70\,000 \text{ Kč}$

Z výpočtů můžeme vidět, že díky pořádní počítačových kurzů by se škole zvýšily roční příjmy.

4.3 Průzkum trhu s případným výběrem nových dodavatelů

Jedná se o dodavatele spotřebního materiálu, jelikož se základní škole od roku 2014 neustále zvyšují náklady na spotřebu materiálu. Škola má tři různé dodavatele spotřebního materiálu, kteří jí dodávají veškeré kancelářské potřeby, jako jsou papíry, psací potřeby aj. Vzhledem k tomu, že konkurence v oblasti spotřebního materiálu je značná, je možné, že by škola našla vhodnější dodavatele a díky tomu ušetřila na výdajích za spotřební materiál. V případě zjištění, že jsou na trhu dodavatelé, kteří nabízejí spotřební materiál levněji, bylo by ideálním řešením změnit dodavatele nebo popřípadě dohodnout slevu s nynějšími dodavateli.

4.4 Termínovaný vklad

Jelikož ZŠ T. G. Masaryka a MŠ Hovorany zatím nevyužívá žádnou možnost ke zhodnocení svých peněžních prostředků, doporučila bych založení termínovaného vkladu. Stav peněžních prostředků na běžném účtu školy ke dni 31. 12. 2016 byl 2 508 836, 36 Kč. Škola má zřízený účet u ČSOB, a. s. Tato banka poskytuje termínovaný vklad plus, u kterého je minimální výše vkladu 5 000 Kč a je zřízen na 24 nebo 36 měsíců. U tohoto termínovaného vkladu je pevná úroková sazba ve výši 0,05 % p. a. Poplatek za předčasný výběr je do limitu 20 % ze zůstatku na účtu (max. 1 milion Kč) zdarma. Nad stanovený limit se platí poplatek ve výši 1,5 % z vybírané částky (26).

Tab. 17: Výpočet termínovaného vkladu u ČSOB, a. s.

Doba uložení 2 roky	
Vložená částka	1 000 000,00 Kč
Úroková sazba p. a.	0, 05 %
Úrok před zdaněním	1000,25 Kč
Srážková daň 15 %	150,00 Kč
Úrok po zdanění	850,25 Kč
Celková částka po zdanění	1 000 850,25 Kč

(Zdroj: Vlastní výpočet dle 27)

Z výše uvedené tabulky lze vidět, že úrok po zdanění tvoří poměrně malou částku, proto jsem se rozhodla porovnat termínovaný vklad i u jiné banky, konkrétně u Equa bank, a.s. Equa bank také umožňuje zřídit termínovaný vklad, u kterého je minimální výše vkladu 20 000 Kč. U toho termínovaného vkladu se výše úrokové sazby mění podle doby uložení. Pro porovnání určíme dobu uložení stejnou jako u ČSOB, tudíž dva roky. Equa bank poskytuje při době uložení na dva roky úrokovou sazbu ve výši 0, 30 % p. a (28).

Tab. 18: Výpočet termínovaného vkladu u Equa bank, a. s.

Doba uložení 2 roky	
Vložená částka	1 000 000,00 Kč
Úroková sazba p. a.	0, 30 %
Úrok před zdaněním	6 009,00 Kč
Srážková daň 15 %	901,00 Kč
Úrok po zdanění	5 108,00 Kč
Celková částka po zdanění	1 005 108,00 Kč

(Zdroj: Vlastní výpočet dle 28)

Z výše uvedené tabulky je zřejmé, že i když má ZŠ T. G. Masaryka a MŠ Hovorany zřízený běžný účet u ČSOB, a. s., vyplatí se jí zřídit si termínovaný vklad raději u Equa bank, a. s. Avšak záleží pouze na příspěvkové organizaci, zda si nechá své peněžní prostředky zhodnotit nebo je nechá pouze na bankovním účtu.

ZÁVĚR

Tato bakalářská práce byla zaměřena na hospodaření vybrané příspěvkové organizace Základní škola T. G. Masaryka a Mateřská škola Hovorany.

Cílem bakalářské práce bylo zhodnocení hospodaření vybrané příspěvkové organizace v letech 2012 - 2016. Také musely být předloženy návrhy, které zlepší a zefektivní hospodaření subjektu. Aby bylo tohoto cíle dosaženo, musely být použity postupné kroky.

Prvním krokem bylo pochopení fungování příspěvkových organizací, k čemuž byly využity teoretická východiska z vybrané literatury a internetových zdrojů. Poté následovalo představení zkoumané příspěvkové organizace.

Dalším krokem bylo pomocí analýzy nákladů a výnosů a pomocí vybraných ukazatelů finanční analýzy zhodnotit hospodaření organizace a najít nedostatky nebo možnosti, které by pomohly k lepšímu a efektivnějšímu hospodaření organizace.

V posledním kroku bylo provedeno celkové zhodnocení finanční situace příspěvkové organizace a byly předloženy návrhy na zlepšení.

Díky této práci jsem měla možnost hlouběji nahlédnout do fungování organizace, ve které jsem dříve byla žákyní. Zjistila jsem, jak problematické je získat finanční zdroje pro založení takové organizace a také co obnáší zajistit její udržitelný rozvoj.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ

- (1) REKTOŘÍK, J. a kol. *Organizace neziskového sektoru*. 3. aktualizované vydání. Praha: EKOPRESS, 2010. ISBN 978-80-86929-54-5.
- (2) ŠEDIVÝ, M., O. MEDLÍKOVÁ. *Úspěšná nezisková organizace*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Grada Publishing, 2011. ISBN 978-80-247-4041-6.
- (3) LAJTKEPOVÁ, Eva. *Veřejné finance v České republice: teorie a praxe*. Brno: CERM, 2013. ISBN 978-80-7204-861-8.
- (4) MCMURRAY, A. J. a kol. The impact of leadership on workgroup climate and performance in a non-profit organization. *Leadership & Organization Development Journal* [online]. 2012, č. 33, s. 522-549. ISSN 01437739.
- (5) Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) v platném znění.
- (6) STEJSKAL, J., H. KUVÍKOVÁ a K. MAŤÁTKOVÁ. *Neziskové organizace- vybrané problémy ekonomiky: se zaměřením na nestátní neziskové organizace*. Praha: Wolters Kluwer, 2012. ISBN 978-80-7357-973-9.
- (7) PODHORSKÝ, J., J. SVOBODOVÁ. *Účetnictví příspěvkových organizací 2003*. Ostrava: ANAG, 2002. ISBN 80-7263-141-1.
- (8) Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla) v platném znění.
- (9) KÁŇA, Pavel. *Základy veřejné správy: Vybrané kapitoly veřejné správy pro studium středních škol*. 3. aktualizované vydání. Ostrava: Montanex, 2010. ISBN 978-80-7225-319-7.
- (10) HEJDUKOVÁ, Pavlína. *Veřejné finance - teorie a praxe*. Praha: C.H. Beck, 2015. ISBN 978-80-7400-298-4.
- (11) ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Statistická ročenka české republiky. *Czso.cz* [online]. 2016 [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/statisticka-rocenka-ceske-republiky-2016>

- (12) PELIKÁNOVÁ, Anna. *Účetnictví, daně a financování pro nestátní neziskovky*. Praha: Grada Publishing, 2016. ISBN 978-80-247-5699-8.
- (13) VODÁKOVÁ, J. a kol. *Nástroje ekonomického řízení ve veřejném sektoru*. Praha: Wolters Kluwer, 2013. ISBN 978-80-7478-324-1.
- (14) PEKOVÁ, J., J. PILNÝ a M. JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.
- (15) Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů v platném znění.
- (16) TAKÁČOVÁ, Hana. *Účetnictví neziskových organizací*. Praha: Oeconomica, 2010. ISBN 978-80-245-1664-6.
- (17) MORÁVEK, Z., D. PROKŮPKOVÁ. *Příspěvkové organizace 2015*. 2. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-833-8.
- (18) KRAFTOVÁ, Ivana. *Finanční analýza municipální firmy*. Praha: C. H. Beck, 2002. ISBN 80-7179-778-2.
- (19) PELC, Vladimír. *Daňové podmínky působení neziskových subjektů*. Praha: C. H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-190-1.
- (20) FINANCE. *Finance.cz* [online]. 2016 [cit. 2016-12-14]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/165575-vlastni-nebo-cizi-zdroje/>
- (21) ZÁKLADNÍ ŠKOLA T. G. MASARYKA A MATEŘSKÁ ŠKOLA V HOVORANECH. *Školní vzdělávací program pro základní vzdělání*. Hovorany: Základní škola T. G. Masaryka a Mateřská škola, 2015.
- (22) OBEC HOVORANY, 2012. Základní škola T. G. Masaryka a Mateřská škola Hovorany. *Obec-hovorany.cz* [online]. © 2012. [cit. 2017-03-06]. Dostupné z: http://www.obec-hovorany.cz/vismo/o_utvar.asp?id_org=4637&id_u=1001&n=zakladni-skola-t-g-masaryka-a-materska-skola-hovorany-prispevkova-organizace
- (23) ZÁKLADNÍ ŠKOLA T. G. MASARYKA A MATEŘSKÁ ŠKOLA V HOVORANECH. *Výroční zpráva*. Hovorany: Základní škola T. G. Masaryka a Mateřská škola, 2016.

(24) ZÁKLADNÍ ŠKOLA T. G. MASARYKA A MATEŘSKÁ ŠKOLA V HOVORANECH. *Účetní výkazy*. Hovorany: Základní škola T. G. Masaryka a Mateřská škola, 2012-2016.

(25) MRÁZOVÁ, P., 2017. *Ústní sdělení*. Účetní příspěvkové organizace. Základní škola T. G. Masaryka a Mateřská škola, Hovorany 594. 10. března 2017.

(26) ČESKOSLOVENSKÁ OBCHODNÍ BANKA, 2017. Termínovaný vklad Plus. Csob.cz [online]. © 2017. [cit. 2017-05-12]. Dostupné z: <https://www.csob.cz/portal/lide/produkty/sporici-produkty/terminovany-vklad-plus#vse-o-vkladu>

(27) ČESKOSLOVENSKÁ OBCHODNÍ BANKA, 2017. Termínovaný vklad Plus. Csob.cz [online]. © 2017. [cit. 2017-05-12]. Dostupné z: <https://www.csob.cz/portal/lide/produkty/sporici-produkty/terminovany-vklad-plus#uroky>

(28) EQUA BANK, 2017. Termínovaný vklad – Equa bank. *Equabank.cz* [online]. © 2011 - 2017. [cit. 2017-05-12]. Dostupné z: <https://www.equabank.cz/instituce/depozita/terminovany-vklad>

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ZŠ	základní škola
MŠ	mateřská škola
$A_{HV-HČ}$	autarkie hlavní činnosti na nákladově výnosové bázi
$V_{HČ}$	výnosy z hlavní činnosti
$N_{HČ}$	náklady hlavní činnosti
L_I	okamžitá likvidita
Pe	peníze a jejich ekvivalenty
KZ _V	krátkodobé závazky
L_{II}	pohotová likvidita
Po	pohledávky, a to krátkodobé pohledávky
PK	čistý pracovní kapitál
OA	oběžná aktiva
$r_{NDČ}$	rentabilita nákladů doplňkové činnosti
$HV_{DČ}$	hospodářský výsledek doplňkové činnosti
$N_{DČ}$	náklady doplňkové činnosti
Z''	míra pokrytí ztráty z hlavní činnosti ziskem z doplňkové činnosti
$zisk_{DČ}$	hospodářský výsledek z doplňkové činnosti
$ztráta_{HČ}$	hospodářský výsledek z hlavní činnosti
FA	hodnota fixních aktiv v zůstatkové ceně
V	výnosy celkem
VK	vlastní kapitál
K	celkový kapitál
CK	stav cizího kapitálu

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Celkové náklady na hlavní činnost v letech 2012-2016 (v tis. Kč)	30
Graf 2: Celkové náklady na doplňkovou činnost v letech 2012-2016 (v tis. Kč).....	31
Graf 3: Celkové výnosy na hlavní činnost v letech 2012-2016 (v tis. Kč).....	33
Graf 4: Celkové výnosy na doplňkovou činnost v letech 2012-2016 (v tis. Kč).....	34
Graf 5: Autarkie hlavní činnosti na bázi nákladů a výnosů v letech 2012-2016	37
Graf 6: Okamžitá likvidita v letech 2012-2016	39
Graf 7: Pohotová likvidita v letech 2012-2016	41
Graf 8: Pracovní kapitál v letech 2012-2016	42
Graf 9: Rentabilita nákladů doplňkové činnosti v letech 2012-2016	44
Graf 10: Míra vázanosti fixních aktiv na výnosech v letech 2012-2016	47
Graf 11: Míra finanční nezávislosti (stability) v letech 2012-2016.....	49
Graf 12: Míra věřitelského rizika v letech 2012-2016.....	50

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1: Členění národního hospodářství podle principu financování 12

Obr. 2: Základní škola T. G. Masaryka a Mateřská škola Hovorany 26

SEZNAM TABULEK

Tab. 1: Základní struktura rozvahy příspěvkové organizace	21
Tab. 2: Veřejné výdaje na školství v ČR	24
Tab. 3: Počet žáků základní a mateřské školy v letech 2012-2016	27
Tab. 4: Náklady na hlavní činnost v letech 2012-2016 (v tis. Kč)	29
Tab. 5: Náklady na doplňkovou činnost v letech 2012-2016 (v tis. Kč)	31
Tab. 6: Výnosy na hlavní činnost v letech 2012-2016 (v tis. Kč)	32
Tab. 7: Výnosy na doplňkovou činnost v letech 2012-2016 (v tis. Kč)	33
Tab. 8: Autarkie hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů v letech 2012-2016	37
Tab. 9: Okamžitá likvidita v letech 2012-2016	38
Tab. 10: Pohotová likvidita v letech 2012-2016	40
Tab. 11: Pracovní kapitál v letech 2012-2016 (v tis. Kč)	42
Tab. 12: Rentabilita nákladů doplňkové činnosti v letech 2012-2016	44
Tab. 13: Hospodářské výsledky z hlavní i doplňkové činnosti v letech 2012-2016	45
Tab. 14: Míra vázanosti fixních aktiv na výnosech v letech 2012-2016	47
Tab. 15: Míra finanční nezávislosti v letech 2012-2016	49
Tab. 16: Míra věřitelského rizika v letech 2012-2016	50
Tab. 17: Výpočet termínovaného vkladu u ČSOB, a. s.	57
Tab. 18: Výpočet termínovaného vkladu u Equa bank, a. s.	57

PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Zřizovací listina

Obec HOVORANY

Č. j.: 118/2011

Zřizovací listina příspěvkové organizace Obce Hovorany

vydaná v souladu s ustanovením § 35 a § 84 odst. 2 písm. d) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, ustanovením § 27 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, a ustanovením § 178/179 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů, schválená Zastupitelstvem obce Hovorany dne 10. 3. 2011 pod jednacím bodem č. 10 usnesením č. 3/9/2011

I.

Úplný název, zařazení do okresu a identifikační číslo zřizovatele

Název: Obec Hovorany

Okres: Hodonín

IČ: 284 904

II.

Název, sídlo a identifikační číslo příspěvkové organizace

Název: Základní škola T. G. Masaryka a Mateřská škola, Hovorany, příspěvková organizace

Sídlo: 696 12, Hovorany 594

IČ: 70995753

III.

Hlavní účel a předmět činnosti příspěvkové organizace

- 1) Hlavní účel, pro který se příspěvková organizace zřizuje, je zajištění činností v působnosti zřizovatele v oblasti školství dle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- 2) Předmět činnosti odpovídající vymezení hlavního účelu příspěvkové organizace je výkon činnosti mateřské školy, základní školy, školní družiny a školní jídelny.
 - a) Příspěvková organizace jako **mateřská škola** poskytuje předškolní vzdělávání dětem; její činnost se řídí zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména pak ustanoveními Části druhé a prováděcími předpisy ke školskému zákonu.
 - b) Příspěvková organizace jako **základní škola** poskytuje základní vzdělávání žákům; její činnost se řídí zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména pak ustanoveními Části třetí a prováděcími předpisy ke školskému zákonu.
 - c) Příspěvková organizace jako **školní jídelna** v rámci školního stravování vydává jídla, která sama připravuje, a může připravovat jídla, která vydává výdejna; její činnost se řídí zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména pak ustanovením § 119 a prováděcími předpisy ke školskému zákonu. V souladu s ustanovením § 33 b) zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, je oprávněna poskytovat závodní stravování.
 - d) Příspěvková organizace jako **školní družina** poskytuje zájmové vzdělávání; její činnost se řídí zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším

odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména pak ustanovením § 118, a prováděcími předpisy ke školskému zákonu.

IV.

Statutární orgán a způsob jeho vystupování jménem příspěvkové organizace

- 1) Statutárním orgánem je ředitel, kterého jmenuje a odvolává rada obce v zastoupení zřizovatele.
- 2) Ředitel vydává organizační řád, který předkládá radě obce ke schválení. Zde bude uveden zástupce statutárního orgánu, který při jednání za příspěvkovou organizaci předloží zplnomocnění k jednání.
- 3) Ředitel jedná jménem příspěvkové organizace v souladu s platnými předpisy a v rámci oprávnění daných zřizovací listinou. K písemnému právnímu úkonu připojí ředitel svůj vlastnoruční podpis a při podpisu připojí ke svému jménu dodatek „ředitel“.

V.

Vymezení majetku ve vlastnictví zřizovatele předaného příspěvkové organizaci k hospodaření (dále jen „svěřený“) majetek

1. **Nemovitý majetek zapisovaný do katastru nemovitostí**
Nemovitý majetek (budovy, stavby, pozemky) uvedený v příloze č. 1 této zřizovací listiny využívá organizace na základě smlouvy o výpůjčce.
2. **Dlouhodobý movitý majetek**
Zřizovatel předává příspěvkové organizaci k hospodaření dlouhodobý movitý majetek, který je uveden v příloze č. 2 této zřizovací listiny. Rozsah tohoto majetku se:
 - a) snižuje o majetek spotřebovaný a vyřazený v souladu s příslušnými předpisy, a to k okamžiku jeho spotřeby nebo vyřazení;
 - b) zvyšuje o majetek, který byl touto příspěvkovou organizací nabyt na základě zmocnění uvedeného v článku VI. této zřizovací listiny do vlastnictví zřizovatele, a to k okamžiku jeho nabytí.

VI.

Vymezení práv umožňujících organizaci naplňovat hlavní účel příspěvkové organizace

A. Vymezení práv a povinností k svěřenému majetku

- 1) Příspěvková organizace je oprávněna nabývat do vlastnictví zřizovatele majetek dle ustanovení § 27 odst. 4 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.
- 2) Předchozí souhlas zřizovatele k nabytí majetku do vlastnictví zřizovatele se týká:
 - a) nemovitého a dalšího dlouhodobého majetku nabytého darem, děděním, bezúplatným převodem, jinou formou zde neuvedenou
- 3) Příspěvková organizace nesmí svěřený nemovitý majetek bez souhlasu zřizovatele prodat, směnit, darovat, zatěžovat zástavním právem nebo věcnými břemeny.
- 4) Příspěvková organizace může se svěřeným majetkem nakládat pouze v případech a v rozsahu stanoveném předpisy zřizovatele.
- 5) Příspěvková organizace má ke svěřenému majetku tyto povinnosti:
 - a) majetek držet a hospodárně užívat pro plnění hlavního účelu a předmětu činnosti a doplňkové činnosti dle této zřizovací listiny,
 - b) pečovat o zachování majetku a jeho rozvoj, majetek udržovat a chránit před zničením, poškozením, odcizením, zneužitím nebo neoprávněnými zásahy,
 - c) vést majetek v účetnictví a v předepsané evidenci odděleně od majetku, který má příspěvkové organizace ve svém vlastnictví,
 - d) pojistit majetek dle pokynů zřizovatele,

- e) zabezpečovat v souladu s příslušnými předpisy revize a technické prohlídky majetku,
 - f) dodržovat veškeré právní a jiné předpisy v oblasti požární ochrany, hygieny, životního prostředí (např. zajišťováním odpadového hospodářství a ochrany ovzduší), apod.,
 - g) trvale sledovat, zda dlužníci včas a řádně plní své závazky a zabezpečit, aby nedošlo k promlčení nebo prekluzi práv z těchto závazků vyplývajících,
 - h) informovat zřizovatele na základě jeho požadavku o vzniku nároku nebo povinnosti z pojistné události, z bezdůvodného obohacení či náhrady škody apod.,
 - i) při pronájmu majetku sjednat nájemné nejméně ve výši, která je v daném místě a čase obvyklá, nejde-li o cenu regulovanou státem. Výše nájemného nižší než je cena v daném místě a čase obvyklá musí být opodstatněná.
 - j) Uzavřít nájemní smlouvy nebo smlouvy o výpůjčce na nemovitý majetek na dobu delší než 29 dní lze jen se souhlasem zřizovatele,
 - k) informovat zřizovatele o uzavřených smlouvách o nájmu a smlouvách o výpůjčce, a to zasláním jednoho vyhotovení příslušné smlouvy zřizovateli ve lhůtě do 14 dnů od jejího uzavření. O uzavření jiných smluv je příspěvková organizace povinna zřizovatele informovat v případě, pokud si to vyžádá, a to zasláním jednoho vyhotovení příslušné smlouvy zřizovateli ve lhůtě do 14 dnů ode dne, kdy ji byla doručena výzva zřizovatele k předání smlouvy,
 - l) využívat všech práv vlastníka zejména zastupovat zřizovatele a jednat jeho jménem v záležitostech týkajících se tohoto majetku, včas podávat návrhy na zahájení řízení k vymožení pohledávek, uplatňovat právo na náhradu škody, vydání bezdůvodného obohacení, nároky z pojistných události, přijímat plnění z pojistných smluv a zastupovat zřizovatele a jednat jeho jménem v řízeních správních (např. v řízení stavebním),
 - m) řídit se při nakládání s nepotřebným majetkem předpisem zřizovatele, který v uvedené oblasti upravuje vztah mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací, případně dle směrnic zřizovatele k nakládání s majetkem,
 - n) řídit se právními předpisy, podmínkami danými touto zřizovací listinou, předpisy zřizovatele upravujícími činnost příspěvkové organizace a vztah příspěvkové organizace ke zřizovateli a rozhodnutími orgánů zřizovatele, případně dalšími vnitřními normami zřizovatele.
- 6) Příspěvková organizace má ke svěřenému majetku tato práva:
- a) vlastním jménem a na vlastní účet pronajmout nebo poskytnout do výpůjčky movitý majetek, pronájem nebo výpůjčka majetku nesmí ohrozit výkon hlavní činnosti organizace;
 - b) vlastním jménem a na vlastní účet pronajmout nebo poskytnout do výpůjčky nemovitý majetek, byt nebo nebytový prostor na dobu do 29 dní. Pronájem nebo výpůjčka majetku nesmí ohrozit výkon hlavní činnosti organizace;
 - c) Příspěvková organizace je oprávněna zabezpečit realizaci úplatného převodu nepotřebného movitého majetku zřizovatele předaného jí k hospodaření, a to v souladu s ustanovením § 27 odst. 3 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, v případech a v rozsahu stanoveném předpisy zřizovatele upravujícími činnost příspěvkové organizace a vztah příspěvkové organizace ke zřizovateli, případně dle vnitřních norem zřizovatele.
- 7) Za ochranu svěřeného majetku a výkon práv a povinností při hospodaření s tímto majetkem odpovídá statutární orgán příspěvkové organizace.
- 8) Majetek nabytý organizací do vlastnictví zřizovatele se považuje ode dne jeho nabytí za svěřený majetek.

B. Majetková práva a povinnosti příspěvkové organizace k majetku ve svém vlastnictví

- 1) Příspěvková organizace je oprávněna nabývat do svého vlastnictví pouze majetek potřebný k výkonu činností, pro které byla zřízena, a to majetek nabytý:
 - a) bezúplatným převodem od zřizovatele,
 - b) darem s předchozím písemným souhlasem zřizovatele. Předchozí písemný souhlas musí být pro jednotlivý právní úkon s výjimkou přijetí peněžitého neúčelového daru do výše 40 tis. Kč v jednotlivém případě. Souhlas zřizovatele bude vydán na základě předloženého soupisu přislíbených darů, který bude předkládán k rozhodnutí zřizovateli 1x za čtvrtletí. Touto zřizovací listinou poskytuje zřizovatel předchozí souhlas pro přijetí darů finančních účelově určených do výše 40 tis. Kč za jednotlivý dar.
 - c) bezúplatným převodem nebo formou získání obchodního vzorku nebo bonusu, pokud se jedná o zásoby (potravin, papírenské zboží, nádobí apod.) v pořizovací ceně do výše 500 Kč za jednotku, a to bez předchozího souhlasu zřizovatele i v případě, že forma nabytí zásob se jeví jako obdoba daru.
 - d) děděním s předchozím písemným souhlasem zřizovatele;
 - e) na základě rozhodnutí zřizovatele veškerá oběžná aktiva pořízená v běžném roce a to aktiva pořízená:
 - Na základě ročního plánu výnosů a nákladů. Ročním plánem nákladů a výnosů se rozumí schválený plán při projednávání určení neinvestičního příspěvku na činnost a úpravy plánu a příspěvku (včetně snížení při nařízení odvodů) schválených zřizovatelem v průběhu roku nebo na základě finančního vypořádání.
 - Na základě tvorby a použití fondů organizace dle § 30, § 32 a §33 a na základě schválení přidělů fondů zřizovatelem při vypořádání VH roku minulého.
 - Na základě dalších usnesení zřizovatele k finančnímu (i fondovému) hospodaření organizace.
 - f) Do svého vlastnictví zahrnují též dlouhodobý majetek pořízený na základě zřizovatelem schváleného rozpisu použití investičního fondu (§31 zákon č. 250/2000 Sb.), včetně dalších úprav v běžném roce schválených zřizovatelem.

Příspěvková organizace je oprávněna rovněž nabývat majetek k nahodilým činnostem, které souvisí s hlavním účelem a předmětem činnosti, a to majetek nabytý:
darem bez předchozího souhlasu zřizovatele v případě, že se jedná o účelový dar určený k přímé spotřebě pro děti a žáky jako odměna ze soutěží, spotřební materiál k výuce a jiným aktivitám, drobné dárky věcné apod. V tomto případě není nahlíženo na drobné „dárky“ jako na dary dle §27, odst. 5, tedy jako na majetek potřebný k výkonu, pro který byla organizace zřízena a není tedy nezbytný předchozí písemný souhlas k jednotlivému právnímu úkonu.

- 2) Příspěvková organizace má k majetku ve svém vlastnictví zejména následující povinnosti:
 - a) vést majetek v účetnictví a analytické evidenci odděleně od majetku svěřeného, a to:
 - zvlášť majetek nabytý bezúplatným převodem od zřizovatele,
 - zvlášť majetek nabytý darem nebo děděním.
 - b) pojistit majetek,
 - c) dodržovat veškeré právní a jiné předpisy v oblasti vlastnictví majetku, kde vystupuje organizace jako vlastník,
 - d) pokud se stane majetek, který příspěvková organizace nabyla do svého vlastnictví pro ni trvale nepotřebný, nabídne ho přednostně bezúplatně zřizovateli. V případě, že zřizovatel nabídku nepřijme, může příspěvková organizace po jeho předchozím písemném souhlasu majetek převést do vlastnictví jiné osoby za podmínek stanovených zřizovatelem (§27, odst.6 zákona č. 250/2000 Sb.).

C. Další práva a povinnosti

Příspěvková organizace má ke svěřenému majetku a majetku ve svém vlastnictví další práva a povinnosti:

- 1) Vystupovat jako zadavatel v právních vztazích vyplývajících z právních předpisů upravujících veřejné zakázky a jejich zadávání, a to za podmínek stanovených předpisy zřizovatele upravujícími činnost příspěvkové organizace a vztah příspěvkové organizace ke zřizovateli. V případě veřejné zakázky, jejíž předpokládaná hodnota přesáhne 1 milion Kč bez DPH, je příspěvková organizace oprávněna realizovat veřejnou zakázku, jen s předchozím souhlasem zřizovatele. Toto omezení se nevztahuje na případy krajně naléhavé potřeby, např. jde-li o ohrožení životů nebo zdraví lidí, havárií, přírodní katastrofu nebo hrozí-li nebezpečí velkého rozsahu.
- 2) V případě činnosti financované částečně či zcela za pomoci jiných zdrojů požádat o přidělení finančních prostředků ze státního rozpočtu, z rozpočtu jiného územního samosprávného celku než zřizovatele, ze státních a jiných fondů, z rozpočtu EU nebo z finančního mechanismu Evropského hospodářského prostoru, z finančního mechanismu Norska a programu švýcarsko-české spolupráce pouze po předchozím schválení žádosti zřizovatelem. Investiční činnost realizovanou částečně či zcela za pomoci jiných zdrojů může příspěvková organizace realizovat pouze po předchozím schválení investičního záměru zřizovatelem.

D. Finanční hospodaření příspěvkové organizace

- 1) Příspěvková organizace je povinna se řídit při svém finančním hospodaření ustanoveními zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.
- 2) Zřizovatel neumožňuje organizaci převod výnosů z prodeje svěřeného dlouhodobého majetku do investičního fondu organizace dle §31.
- 3) Příspěvková organizace je oprávněna uzavřít nájemní smlouvu nebo smlouvu o výpůjčce s jiným vlastníkem majetku (např. obcí) pro zajištění svého hlavního účelu a předmětu činnosti se souhlasem zřizovatele.
- 4) Příspěvková organizace je oprávněna ponechat si příjmy z pronájmu movitého majetku, nemovitého majetku, bytu nebo nebytových prostor jako vlastní výnosy.

VII.

Okruhy doplňkové činnosti

1. Zřizovatel povoluje níže uvedené okruhy doplňkové činnosti, které navazují na hlavní účel příspěvkové organizace:
 - a) pořádání odborných kurzů, školení, výstav a jiných vzdělávacích akcí
 - b) krátkodobý pronájem nebytových prostor, sportovišť a odborných pracoven
 - c) hostinská činnost
2. Podmínkou realizace doplňkové činnosti je:
 - a) realizace doplňkové činnosti nenaruší plnění hlavního účelu příspěvkové organizace,
 - b) oddělené sledování nákladů a výnosů doplňkové činnosti a použití zisku v souladu se zněním § 28 odst. 5 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů,
 - c) dodržování podmínek stanovených směrnicí vydanou zřizovatelem.

VIII.

Doba, na kterou je příspěvková organizace zřízena

Příspěvková organizace se zřizuje na dobu neurčitou.

IX.

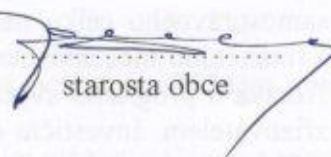
Závěrečná ustanovení

1. Tato zřizovací listina nahrazuje Zřizovací listinu č. j. 591/2009 ze dne 29. 10. 2010.
2. Tato zřizovací listina nabývá účinnosti dnem 10. 3. 2011.
3. Tato zřizovací listina je vyhotovena v pěti stejnopisech, z nichž všechny mají platnost originálu. Čtyři vyhotovení obdrží příspěvková organizace, jedno vyhotovení obdrží zřizovatel.

V Hovoranech dne 10. 3. 2011

místostarosta obce

starosta obce

Soupis nemovitého majetku k 10. 3. 2011

Budovy		
Budova školy základní školy	č.p. 594	101 627 575 Kč
Budova Mateřské školy	č.p. 728	16 679 576,43 Kč
Pozemky		
Budova školy včetně víceúčelového venkovního hřiště	č.p. 594, parcela č. 596 o výměře 13168 m ²	712 409 Kč
Budova Mateřské školy	č.p. 728, parcela č. 595/1 o výměře 3739 m ²	202 286 Kč
Pozemek	parcela č. 597/1 o výměře 5814 m ²	58 148 Kč

Thermu	25 434,80
Vytápění	102 022,00
Průmysl větrání	0,00
Osoby jazyk II	43 628,50
Časový jazyk I	42 673,50
Výstavba výchova	147 401,20
Průmysl učebnice	12 465,00
Číslované výpočty	5 863,20
Průmysl	20 410,00
Tělesná výchova Kč	253 429,00
Matematika	78 823,70
Matematika II	88 815,30
Učebnice učebnice	30 727,20
Škola knihy II	17 104,30
Zahradní knihovna II	88 720,50
Matematika I	61 722,00
Škola poln	440,00
CELKEM	8 122 051,94

název	částka v Kč
Rehabilitační materiál	
VT náklady I	234 774,71
CELKEM	234 774,71

Soupis dlouhodobého movitého majetku

k 10. 3. 2011

Základní škola

název	stav v Kč
Hmotný majetek	
DDHM - škola I	3 390 618,60
DHM - škola II	2 058 197,00
AV technika	273 679,00
VT hmotný	977 907,88
Dílky I.,II.	2 148,00
Žákovská knihovna I	38 639,48
Cizí jazyky	69 406,50
Zeměpis	75 071,50
Dějepis	47 259,00
Fyzika	174 116,28
Chemie	25 434,80
Přírodopis	152 922,00
Branná výchova	0,00
Český jazyk II	45 368,00
Český jazyk I	43 473,50
Výtvarná výchova	147 496,20
Školní družina	13 465,00
Občanská výchova	5 983,20
Prvouka	28 410,00
Tělesná výchova I,II	258 429,00
Hudební výchova	78 823,70
Matematika II	36 813,30
Učitelská knihovna	30 727,20
Školní kuchyň	17 164,30
Žákovská knihovna II	68 739,50
Matematika I	61 329,00
Školní pole	440,00
CELKEM	8 122 061,94

název	stav v Kč
Nehmotný majetek	
VT nehmotný	236 778,71
CELKEM	236 778,71

Soupis dlouhodobého movitého majetku

k 10. 3. 2011

Školní jídelna

název	stav v Kč
DDHM	816 284,20
OSTATNÍ ZAŘÍZENÍ	437 212,77
KUCHYŇSKÉ ZAŘÍZENÍ	188 091,07
CELKEM	1 441 588,04

název	stav v Kč
<i>Nehmotný majetek</i>	
Software	10815,00
CELKEM	10 815,00

Soupis dlouhodobého movitého majetku

k 10. 3. 2011

Mateřská škola

název	stav v Kč
<i>Hmotný majetek</i>	
1. HIM	28 320,00
2. DHM	639 815,40
3. Různé	69 861,70
4. Prádlo	125 728,00
5. Hračky	176 330,00
6. Knihovna učitelská	31 090,05
7. Knihovna dětská	25 397,00
8. Maňásci	2 471,70
Videokazety	5 744,00
Pomůcky HV	3 879,30
Audio kazety	13 094,00
Učební pomůcky /kab./	36 333,20
CELKEM	1 158 064,35